

Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!

DUBEN 2005

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Znaky opravdového křesťanského života	1
Manželská etika	5
Společná modlitba	10
Úcta k životu	11
Proč děti vraždí?	16
Metody úspěšných rodičů	19
Existuje zlo?	21
Adamovo žebro	22
Úzkost nebo víra?	22
Ještě ke vztahu mezi starou a novou smlouvou	23
Význam letnic	30
Lidé knihy	39
Dobré ráno, Duchu svatý	41

ZNAKY OPRAVDOVÉHO KŘESŤANSKÉHO ŽIVOTA

Téma tohoto zamyšlení je, jak se má projevovat život křesťana. Je nezbytné nutné, abychom si uvědomili, proč nás to zajímá. Ne snad proto, abychom mohli posuzovat, zda ta či ona osoba je „opravdovým křesťanem“, ale zajímá nás to proto, abychom věděli, co se má dít v našem vlastním životě. Odpovězme si tedy na několik základních otázek týkajících se života křesťana.

1. Kdy člověk začíná žít

„opravdový křesťanský život?“

Myslím si, že je nesmírně důležité, abychom od sebe dokázali oddělit dvě biblické pravdy, či doktríny. Tou první je ospravedlnění (spasení, nové narození,...) a tou druhou je posvěcení. Na správném oddělení těchto dvou principů stojí základy luteránské – evangelické víry. Zdá se mi, že už samotný název tak trochu dokazuje, že s tím správným oddělením stále zápasíme. Ale bible tyto dvě doktríny jednoznačně odděluje. **Ospravedlnění** – Ř 3:22-26

- ◆ *Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdílu: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak pro-*

<http://www.reformace.cz>

K poslechu si vyberte audio pořady z produkce HCJB, TWR a dalších • Většinu rozhlasových pořadů doprovázejí i texty • Archiv všech ZODů od roku 1989 • Přečtete si desítky úvah • Sledujte složku s elektronickými knihami „Plačte s plačícími, radujte se s radujícími ... Srí Lanka“

<http://www.reformace.cz> nebo <http://www.hcjb.cz>

2 ZÁPAS O DUŠI

kázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy. Svou spravedlnost prokázal i v nynějším čase, aby bylo zjevné, že je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše. (Ř 3:22-26)

V tomto textu se o ospravedlnění dovídáme několik pravd:

a. Ospravedlnění je možné jen skrze víru v Ježíše Krista

(Ga 3:24; Fp 3:9)

b. Ospravedlnění je pro všechny, kdo takto věří

(Ř 10:13; Ga 3:28)

c. Ospravedlnění je darem, je zadarmo – nemůžeme udělat vůbec nic, abychom jej získali

(Ř 5:15; Ř 6:23)

d. Ospravedlnění je možné jen díky smrti Ježíše Krista

(Ef 2:13; 1Pt 1:2)

e. Toto ospravedlnění je od začátku světa jedinou cestou k Bohu

(J 14:6; Zj 13:8 – kral. překlad)

Luteránský teolog Hollaz na základě Božího slova zdařile definoval ospravedlnění takto:

Ospravedlnění je soudní a zároveň milostivý skutek, kterým Bůh, usmířený obětí Ježíše Krista, zprošťuje hříšníka věřícího v Ježíše Krista všech provinění a považuje a prohlašuje ho za spravedlivého.

Na rozdíl od ospravedlnění je **posvěcení** proces a začíná okamžitě po ospravedlnění. Ještě před tím bych chtěl přidat poznámku k názvu tohoto zamyšlení. Teologicky vzato, neexistují různé varianty křesťanského života. Křesťanský život je život člověka, který byl ospravedlněn a v tomto ospravedlnění také setrvává. A protože neexistují různé stupně ospravedlnění, pak tedy ani neexistuje „více a méně křesťanský život“, neexistuje „opravdový a falešný křesťanský život“ atd. Ospravedlnění není závislé na kvalitě člověka, ale na kvalitě toho, kdo ospravedlňuje. A tím je spravedlivý Bůh. A proto by se toto zamyšlení dalo nazvat „Znaky křesťan-

ského života“. Na druhé straně je pochopitelné, že často používáme upřesňující označení: opravdový křesťan, horlivý křesťan, ryzí křesťan. Ale tím nemyslíme stupeň ospravedlnění, ale stupeň či kvalitu posvěcení. Z tohoto hlediska bychom toto zamyšlení mohli nazvat „Znaky života v posvěcení“ nebo podobně.

Proč mi jde o správné rozlišení? Pokud totiž nejsme pozorní, můžeme vzbudit dojem, že spasení je něco, co si musíme odpracovat, a že musíme pracovat na tom, abychom se stali „opravdovými křesťany“, a když se jimi staneme, pak máme vstupenku do nebe. Můžeme vzbudit dojem, že pouze ti, kdo dosáhli „opravdovosti křesťanského života“ (tzn. kdo dosáhli jistého stupně posvěcení), budou spaseni. To je ale tragický omyl a mnozí v něm žijí. Ve skutečnosti je tomu přesně naopak. Protože jsme byli ospravedlněni a protože jsme za to Bohu vděční, toužíme po novém způsobu života a službě, abychom dosvědčovali, že nás Bůh učinil „opravdovými křesťany“.

Abych tedy odpověděl na úvodní otázku, člověk začíná žít opravdový křesťanský život v okamžiku, kdy byl ospravedlněn Ježíšem Kristem. To znamená v okamžiku, kdy v něj uvěřil.

2. Co je základním znakem křesťanského života?

Existuje jeden základní znak křesťanského života a všechno ostatní je mu podřízeno. Tímto znakem je život v posvěcení (odvozeno od slova svatý). Co to tedy je posvěcení? Americký teolog John T. Mueller ho definoval takto: **„Posvěcením označujeme vnitřní duchovní proměnu věřícího člověka, která následuje po ospravedlnění a zároveň je s ním neoddělitelně spojená“**. Je to tedy proces, kdy se ospravedlněný hříšník odvrací od svého hříchu a koná dobré skutky ve službě Bohu. Mluvíme sice o dobrých skutcích, ale znovu opakují, že mluvíme o dobrých skutcích po našem ospravedlnění, ne před ním!

ZÁPAS O DUŠI 3

- ◆ *Avšak nyní, když jste byli osvobozeni od hříchu a stali se služebníky Božími, máte z toho užitek, totiž posvěcení, a čeká vás život věčný. (Římanům 6:22)*
 - ◆ *Když máme taková zaslíbení, myji nejmilejší, očist'me se od každé poskvrny těla i ducha a přived'me k cíli své posvěcení v bázni Boží. (2 Korintským 7:1)*
 - ◆ *Ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života. (1 Petrův 1:15)*
 - ◆ *Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. (1 Tesalonickým 5:23)*
- Musíme si ale uvědomit, že v křesťanu, ve kterém při obrácení vznikl nový člověk, zůstává stále i ten starý člověk a jeho tělesná přirozenost. Takže i ospravedlněný člověk, žijící život posvěcení, je pořád hříšník a za svého pozemského života nikdy nedosáhne stavu, kdy by nehrěšil. Posvěcení je tedy neustálý zápas nového a starého člověka v nás.
- ◆ *Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chci dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci. Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá. (Římanům 7:18-20)*
 - ◆ *Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyně klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblecte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy. (Efezským 4:22-24)*
- Posvěcení je v tomto textu definováno dvousměrně: negativně máme odkládat starého člověka a pozitivně máme oblékat nového. Je nezbytné si uvědomit, že starý člověk nemůže být pouze „reformován“, ale musí být „usmrcován“.
- ◆ *Vždyť žijete-li podle své vůle, spějete k smrti; jestliže však mocí Ducha usmrcujete hříšné činy, budete žít. (Římanům 8:13)*

- ◆ *Ti, kteří náležejí Kristu Ježíši, ukřičovali sami sebe se svými vášněmi a sklony. (Galatským 5:24)*

Ustavičný zápas mezi novým a starým člověkem není známkou ztráty spasení, ale naopak, je důkazem, že tento člověk je stále objektem Boží milosti. Duchovně mrtvý je ten, kdo tento zápas neprožívá.

Poznámka: Nedejme se zmýlit některými biblickými texty, kde slovo posvěcení je použito v jiném smyslu. Pojem posvěcení je totiž v Bibli použit také v širším významu slova, než v jakém jsme jej definovali. Tedy nejen jako proces následující ospravedlnění, ale jako kompletní Boží dílo v životě člověka. To znamená, že v něm je obsaženo obojí – ospravedlnění i posvěcení v úzkém slova smyslu (tak, jak jsme to definovali na začátku kapitoly). Když tedy při našem čtení narazíme na slovo posvěcení, je nezbytné vědět, co přesně má autor na mysli. Jako příklad použití tohoto slova v širším slova smyslu můžeme uvést několik textů: Skutky 26:18; 2 Tesalonickým 2:13; 1 Petrův 1:2;

- ◆ *Proto také Ježíš trpěl venku za branou, aby posvětil lid svou vlastní krví. (Židům 13:12)*

V tomto širším smyslu jsou také křesťané nazýváni svatými. Ne proto, že by byli absolutně posvěcení, ale proto, že byli ospravedlnění.

3. Kdo/co způsobuje posvěcení?

Řekli jsme, že Bůh je jedinou příčinou našeho spasení. Také jsme řekli, že posvěcení je vnitřní duchovní proměna člověka, kdy se ospravedlněný hříšník odvrací od hříchu a koná dobré skutky. Tato definice nás ale nesmí svést k tomu, abychom řekli, že zdrojem či příčinou posvěcení je člověk. Není tomu tak. Jediným zdrojem posvěcení je pouze Bůh. Bez něho bychom nebyli schopni udělat nic dobrého.

- ◆ *Jsmo přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Efezským 2:10)*

4 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. (1 Tesalonickým 5:23)*

Tady, na rozdíl od ospravedlnění, vidíme „angažovanost“ člověka v tomto procesu. Můžeme říci, že člověk se na procesu posvěcování spolupodílí, protože v něm působí Boží Duch. Zároveň však musíme říct, že člověk je součástí procesu posvěcení pouze do té míry, do které v něm tento Duch působí. (Ř 8:14; Ga 5:16-18).

Nástrojem, který Boží Duch používá a kterým je ten starý člověk umrtvován a nový posilován, je Boží slovo. Proto můžeme říct, že základním znakem křesťanského života je život v posvěcení a základním znakem života v posvěcení je život pod vlivem Božího slova.

Znakem křesťanského života je, že člověk touží po Božím slově, a jak v soukromí, tak i ve společenství (rodiném, sborovém) z něj čerpá a jemu se opakovaně vystavuje. Proč? Protože Boží slovo je jediným zdrojem poznání dobré zprávy o Bohu. Je pravda, že o Bohu dokážeme zjistit něco i z přírody atd., ale to, co takto zjistíme, je pouze důkaz o existenci Boha, který sám o sobě není pro hříšníka tou „dobrou zprávou“. Dobrou zprávu přináší pouze evangelium, tak jak je zapsáno od prvních po poslední stránky bible.

4. Jsou příkazy (zákon)

pro posvěcení nejdůležitější?

Mnoho lidí se mylně domnívá, že k ospravedlnění potřebujeme slyšet evangelium a k tomu, abychom rostli v posvěcení, potřebujeme znát zákon. Tento předpoklad je ovšem mylný a je v něm vidět nepochopení významu posvěcení. Stejně jako při ospravedlnění, tak i při posvěcení zákon má pouze tu funkci, že nás připravuje na pochopení evangelia. Zákon dokáže pojmenovat hřích pravým jménem, ale nedokáže osvobodit hříšníka od prokletí hříchu. Zákon v procesu posvěcení slouží jako:

a. Zrcadlo, které ukazuje realitu hříchu:

- ◆ *Vždyť ze skutků zákona 'nebude před ním nikdo ospravedlněn', neboť ze zákona pochází poznání hříchu. (Římanům 3:20)*

b. Uzda, která brzdí a řídí starého člověka v nás:

- ◆ *Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kážu jiným, sám nesešelhal. (1 Korintským 9:27)*

c. Neměnné pravidlo, kterému chce křesťan podříditi svůj život:

- ◆ *Jak si mladík udrží svou stezku čistou? Musí se vždy držet tvého slova. (Žalmy 119:9)*

Zákon nám ukazuje náš hřích, drží na uzdě naši přirozenost a vede nás k tomu, abychom konali dobré skutky. Ale to je všechno. Zákon nám nedokáže dát sílu žít posvěcený život a dělat dobré skutky. Proto je nesmírně důležité, abychom v našich kázáních, úvahách, svědectvích a duchovně pastýřských rozhovorech aplikovali s rozvahou nejprve zákon, který obviňuje z hříchu. Ten zákon nám připraví půdu pro evangelium, které musí okamžitě následovat. Evangelium přináší dobrou zprávu těm, kdo činí pokání. Bez evangelia člověka necháváme v beznaději.

5. Pro koho je naše posvěcení důležité?

a. Pro našeho nebeského Otce, tomu tyto skutky slouží:

- ◆ *Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět'; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Římanům 12:1-2)*

Naše dobré skutky jsou Bohu milé a On se v nich oslaví. Ale nejen to, On je může použít pro budování svého království a pro naplnění své svaté vůle.

b. Pro nás samotné, protože nám dosvědčují, že jsme Božími dětmi:

ZÁPAS O DUŠI 5

- ◆ *My víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. (1 Janův 3:14)*

To, že vidíme v našem životě nějaký duchovní pokrok, ale i fakt, že procházíme duchovními boji, je pro nás svědectvím o Boží přítomnosti v našich životech. Když nám Boží slovo říká, že máme něco učinit, pak velice často zjišťujeme, že to nejsme schopni udělat, že nejsme schopni naplnit zákon. A nenaplnění Božího zákona je hřích. To nás žene zpátky pod kříž, kde tento hřích vyznáváme. Tzn. můžeme říct, že posvěcení nám pomáhá udržet se ve stavu ospravedlnění tím, že nám neustále připomíná naši hříšnost.

c. Nevěřícím kolem nás by měl náš život představit evangelium, které by mělo připravovat cestu k Ježíšovým slovům života:

- ◆ *A žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu „v den navštívení“. (1 Petřův 2:12)*

6. Jaké jsou znaky „opravdového křesťanského života“?

Možná jste čekali, že vám řeknu, že „opravdový křesťan“ nesází sportku, ani když je jackpot větší než 100 000 000. Možná jste čekali, že řeknu, že „opravdový křesťan“ nesmí mít doma televizi. Možná jste čekali, že řeknu, že „opravdový křesťan“ se nesmí ohlédnout za přitažlivou ženou. Možná jste čekali, že řeknu, že „opravdový křesťan“ musí být alespoň třikrát týdně ve společenství dalších „opravdových křesťanů“. V tom případě je možné, že jsem vás zklamal.

Je pravda, že bible nám dává mnoho pravidel a vyzývá nás, abychom je dodržovali. Každý z nás je schopen vytvořit rozsáhlý seznam toho, co křesťan má a nemá dělat. Dokonce to může být vhodné, abychom si sami pro sebe takové soupisy dělali, ale musíme si uvědomit, že nám hrozí dvojí nebezpečí. První je nebezpečí legalismu. To znamená, že si utvoříme svůj soupis

příkazů a zákazů a budeme jej dodržovat. Tím, že jej dodržujeme sice uspokojíme své ego, ale přitom nedovolíme Bohu, aby nám ukazoval na cokoli jiného v našem životě. Druhé nebezpečí spočívá v odsuzování či posuzování druhých. Vytvoříme si určitou představu o tom, co má křesťan dělat, a potom „posuzujeme“, jak dobrý ten či onen bratr je. Musíme si uvědomit, že to, že někdo nesází sportku, nemá doma televizi, neohlíží se za přitažlivými ženami a je ve shromáždění třikrát týdně, je velice ošidné znamení, které může, ale ještě nemusí být znakem „opravdového křesťanského života“. Může to totiž být jen pomník toho, že kdosi tímto životem kdysi žil. Mnohem lepší, než vytváření seznamů Božích pravidel, je pravidelné čtení Božího slova s modlitbou, aby nás vedl Duch Boží. To je ta nejlepší cesta k posvěcení. Boží Duch, lépe než kdokoli jiný, nám odhalí hříšnost legalismu a pomůže nám v našem duchovním boji a růstu.

Závěrem tedy mohu říci, že znakem „opravdového“ křesťanského života je život v posvěcení. Znamením posvěcení je život pod autoritou Božího slova, život, který je naplněn pokáním, život, ve kterém se odehrává neustálý duchovní zápas. Pán Bůh vám žehnej ve vašem životě posvěcení! Amen

– Michal Klus –

MANŽELSKÁ ETIKA

Soulad vědy a náboženství

Už od osvícenství se etika založená na náboženství těšila mezi mnoha západními vzdělanci nevalné pověsti. Jako hlavní představitel tohoto přístupu by mohl být uveden Sigmund Freud, který považoval židovsko-křesťanskou etiku za iracionální, vyvolávající pocity viny a omezující přirozené lidské svobody. Společně s mnoha dalšími mysliteli byl stoupencem racionálnějšího přístupu v etice. Pokud existovalo jisté ohnisko sváru v pohledu na židovsko-křesťanskou etiku, pak to byla problematika

6 ZÁPAS O DUŠI

manželství a sexu. Právě tuto část židovsko-křesťanské etiky uvedení intelektuálové odmítli nejostřeji. Toto odmítnutí pak v kultuře vešlo ve známost jako tzv. „sexuální revoluce“.

V současné době bývá toto odmítnutí náboženské etiky zpochybňováno, a to způsobem, který může být pro někoho překvapivý – empirickými výzkumy v oblasti společenských věd. Celá řada nových empirických studií z oblasti psychologie a sociologie ukazuje, že se lidé v životě těší pohodě a štěstí, žijí-li celý život v jediném svazku, v rámci něhož se odehrává pohlavní život. Není tudíž opodstatněné, aby byly tradiční náboženské normy namířené proti rozvodu a nemanželskému pohlavnímu životu považovány za nesmyslná pravidla, jejichž původcem je despotický či dokonce neexistující Bůh.

Vědecké výzkumy ukazují, že tradiční náboženské normy jednání, které se týkají rozvodu a mimomanželského pohlavního života, jsou tak hluboce zakořeněny v lidské přirozenosti, že s nimi musí rozumně uvažující člověk souhlasit a měl by je dodržovat; bez ohledu na to, zda v Boha věří či nikoliv. A tak tyto společenské vědy nepřímou potvrdzují, že zmíněné normy jsou dány Bohem, a že jsou součástí stvoření.

I. Tradiční pohled

Než přejdeme k výsledkům samotné práce badatelů v oblasti sociálních věd, je třeba si přesněji říci, co vlastně myslitelé židovsko-křesťanské tradice v oblasti morálky hlásali. Netvrdili pouze, že morální pravidla jsou dána Bohem, nýbrž i to, že správná morální pravidla přispívají ke štěstí a blahu člověka, protože jsou zakořeněna již v lidské přirozenosti a mezilidských vztazích a že jsou zcela v souladu s přirozeností člověka. To platí, ať člověk hovoří o etice v souvislosti se sexem, pravdou, ochranou života a majetku nebo o jakýchkoli jiných věcech. Přinejmenším od doby Kanta filosofie obecně oddělila závazky a povinnosti (deontologická etika) od věcí, které přispívají k lidské-

mu blahu, spokojenosti a štěstí (teleologická či utilitární etika). Tato tendence je často patrná i v laických diskusích, kde jsou náboženské závazky a povinnosti oddělovány od štěstí člověka.

V biblické tradici nejen není rozdíl v pohledu na povinnosti a vedle toho na věci, které přispívají k lidské spokojenosti a štěstí, ale v samotné bibli není ani rozpor mezi skutečností, že člověk má dodržovat mravní pravidla, protože jsou dána Bohem a tím, že je má dodržovat zároveň i proto, že se tato pravidla podílejí na jeho blahu či štěstí. Když Bůh dával Mojžíšovi Desatero, mohl lidem vysvětlit důležitost dodržování mravních norem tak, že akcentoval povinnost, kterou vůči němu mají:

- ◆ *Bůh přišel proto, aby vás vyzkoušel, aby bylo zřejmé, že se ho budete bát a přestanete hřešit. (Exodus 20,20)¹*

Na druhou stranu mohl ale pro vysvětlení toho, proč se mají pravidla dodržovat, užít i teleologického jazyka etiky, který dává do souvislosti mravní normy a lidské štěstí.

- ◆ *Musíte se ve všem držet cesty, kterou vám Hospodin, váš Bůh, přikázal jít, a tak zůstanete naživu, dobře se vám povede a budete dlouho žít v zemi, kterou máte obsadit. (Deuteronomium 5,33)²*

Dnešní oddělování mravní povinnosti od zájmu o vlastní blaho a štěstí v biblickém pohledu prostě neexistuje: Obé je v dokonalém souladu, neboť Bůh je chápán jako původce obojího.

Toho si byl dobře vědom křesťanský myslitel a teolog Princetonské univerzity Charles Hodge. Hodge spatřoval absolutní jednotu mezi pravidly morálky (tj. Božími příkazy) a principy podílejícími se na lidském blahu. Příčinou této jednoty je podle něho „nedokonalé zjevení Božích zákonů v samotné podstatě naší přirozenosti“. Mnoho z Božích zákonů obsažených v bibli je „založeno na neměnných mezilidských vztazích, jež existují v rámci bytí člověka na tomto světě“ a mnoho biblických zákonů

„se nalézá v přirozenosti věcí, kterážto je takové povahy, jakou Bůh určil při stvoření.“³ Vycházíme-li z této premisy, můžeme se začít problémem zabývat z pohledu společenských věd.

Sociolog David G. Myers je mnoha badateli na celém světě velmi ceněn pro svou schopnost syntetizovat množství výsledků studií v oblasti společenských věd. Jeho učebnice (úvody do psychologie a sociální psychologie) často využívají university v anglicky mluvících zemích. Právě Myers je znám tím, že ve svých knihách s oblibou užívá výsledky empirických výzkumů k tomu, aby bořil mytické a naivní přesvědčení lidí, že „všichni přece víme, jak se to má dělat“. Člověk by měl Myersovy knihy číst jedině tehdy, pokud je ochoten být konfrontován s opravdovou vědou. V tomto článku užijeme Myersovy kompilace výsledků studií z oblasti společenských věd.

II. Kohabitanace⁴

Přestože se lidé domnívají, že by partneři měli spolu po jistou dobu žít, aniž by formálně vstoupili do manželství (tj. že by měli kohabitarovat – společně bydlet), aby si vyzkoušeli, zda se k sobě hodí, v praxi tento předpoklad zpravidla nefunguje – ve skutečnosti má kohabitanace často negativní důsledky.

Z několika rozsáhlých studií provedených v Evropě a Severní Americe vyplynulo, že u párů, které spolu kohabitarují, existuje později mnohem vyšší míra rozvodovosti než u párů, které před vstupem do manželství nekohabitarovaly. Studie z různých zemí uvádějí míru rozvodovosti kohabitarujících párů vyšší o 1/3 až o 80 %. Zdá se, že kohabitanace spíše vede k rozvodu a že má tedy opačný efekt než zvyšování prožitku štěstí v manželství a stability svazku. Domněnka, že kohabitanace člověku pomáhá najít vhodného partnera, se totiž ukazuje být nepravdivá.⁵ Kohabitanace je soužitím, ve kterém bývá přítomno daleko více násilí než v manželství. Studie ukazují, že neprovdané ženy jsou daleko častěji bity svými kohabitaru-

ujícími partnery než manželky svými manželi. Studie také uvádějí, že se kohabitarující vztahy ve srovnání se vztahy manželskými vyznačují o 80 % až 400 % vyšším výskytem domácího násilí. Jedna studie dokonce zjistila, že v případě kohabitarujících žen je až osmkrát vyšší pravděpodobnost, že mohou být svými partnery zavražděny, oproti ženám, které se svými partnery žijí v manželství.⁶ Dále, kohabitarující partneři obecně vykazují nižší úroveň sexuálního uspokojení než páry, kde se pohlavní život odehrává v rámci manželství. A kohabitarující lidé jsou obecně méně šťastní a jsou náchylnější k depresím než lidé žijící v manželském svazku. Dá se říci, že je vědecky dokázáno následující tvrzení: Šťastné manželství je nejlepším ukazatelem toho, že osoba bude spokojena se životem obecně. Naproti tomu kohabitarující lidé jsou jen o málo spokojenější než ti, kteří žijí bez jakéhokoli partnera.⁷

III. Rozvod a svobodné matky

Všichni jsme si pravděpodobně vědomi vysoké míry rozvodovosti ve většině zemí Evropy a Severní Ameriky. Existují sice jisté regionální rozdíly, ale obecně lze konstatovat, že polovina našich manželství končí rozvodem. Obdobně existuje velký počet žen, které porodí, aniž by se vůbec kdy provdaly za otce svých dětí. Tento jev dal vzniknout novému pojmu tzv. „hit-and-run dads“⁸ a podnítil sociology a psychology k tomu, aby problematiku rozvodu a svobodného mateřství zkoumali, neboť situace je více než alarmující.

Studie totiž potvrzují to, co mnozí předpokládali: Rozvod za sebou zanechává lidi, kteří se cítí odmítnutí, osamělí a s depresemi a tyto pocity trvají často i několik let. Méně známý už je fakt, že rozvod má vliv i na fyzické zdraví – zhruba ve stejné míře, jako kouření jedné krabičky cigaret denně. Zvýšená míra úmrtnosti napovídá, že rozvedení lidé mají sklon žít o několik let méně než ti, kteří v manželství setrvávají.⁹ Rozvod navíc velmi často vede k chu-

8 ZÁPAS O DUŠI

době; především tehdy, pokud bylo zrušeno manželství, ve kterém jsou děti, neboť dvě domácnosti stojí více, než jedna a pracovní motivace a výděly mohou poklesnout také z důvodu osobní nespokojenosti. Navíc jen relativně málo otců platí dostatečné výživné¹⁰, takže absence biologického otce se stává převládajícím faktorem v problematice dětské chudoby; přinejmenším v U.S.A. a pravděpodobně tomu nebude jinak ani v případě dalších zemí.¹¹

Důsledky rozvodu a svobodného mateřství pociťují i samy zúčastněné děti, neboť absence otce vytváří pro děti celou řadu problémů, ať už jde o absenci danou rozvodem či skutečností, že dítě je vychováváno svobodnou matkou. U dětí žijících jen s jedním rodičem se také častěji objevuje zneužívání či zanedbání rodičem.¹² Děti žijící se svou biologickou matkou a otčímem či přítelem své matky navíc častěji čelí zvláštnímu nebezpečí: Zvýšené míře zneužívání, mnohem většímu riziku zabití a slabší tabuizaci incestu. Někteří sociologové a psychologové hovoří o „magickém číslu“ 70 % – tolik procent lidí se závažnými sociálními patologiemi vyrůstalo v rodině, kde chyběl otec: 70 % vězňů, 70 % mladistvých vrahů, 70 % náctiletých uprchlých z domova a 70 % delikventů. Někteří vědci začali hovořit o „invazi barbarů“ – takto označují chlapce, kteří vyrostli bez otcovské péče a nejsou proto připraveni na přijetí role manželů, jejichž úkolem je zabezpečit rodinu.¹³ Děti, které vyrůstaly v rodině s jedním rodičem či v rodině, která se skládala z jednoho biologického a druhého nevlastního rodiče, jsou dvakrát až třikrát náchylnější k tomu, že budou v budoucnu potřebovat pomoc psychologa a je u nich také mnohem pravděpodobnější, že budou mít nechráněný pohlavní styk, že se stanou kuřáky a že budou mít problémy s drogami a alkoholem. Naproti tomu pouze asi 12 % dětí, které žijí s oběma biologickými rodiči, má

vážné problémy ve škole. Toto číslo se zvyšuje na 22 % u dětí, jež žijí s rozvedenou matkou a na 30 % u dětí, jejichž matka se nikdy neprovdala.¹⁴

IV. Vědecký závěr

Na základě tohoto exhaustivního přehledu výsledků společenských vědních výzkumů Myers dochází k tomu, co nazývá „transkulturní ideál“, který spočívá v tvrzení, že děti nejlépe dospívají, pokud jsou vychovávány oběma rodiči, kteří jsou neochvějně oddáni jeden druhému a péči o své děti.¹⁵ A dále zdůrazňuje, že 70 % rozvodů ukončuje manželství, která jsou nepřilíš konfliktní a v nichž se konflikt nikterak nedotýká dětí, resp. nebyl jimi ani zaznamenán.¹⁶ Je tedy možno podotknout, že rozvod v případě těchto málo konfliktních manželství se nezdá být vůbec rozumným řešením, a to vzhledem ke zmíněnému utrpení, které rozvod doprovází, a že tato manželství by mohla být snadno usmířena, pokud by k tomu byla vůle.

Jistý posun k tomuto „transkulturnímu ideálu“ je možný, neboť mohou být učiněny jisté kroky v praxi, které mohou napomoci jeho dosažení. „Studie ukazují, že manželský závazek není udržován pouze vzájemnou přitažlivostí, ale také morálním přesvědčením o závažnosti manželství a obavou ze společenských a finančních důsledků rozvodu.“¹⁷ Na toto morální přesvědčení a závažné důsledky rozluky mohou být mladí lidé upozorněni prostřednictvím nové generace učebnic pro školy a university – tedy knihami, které pojmenují jasněji tato vědecká fakta a dají je do souvislosti s otázkou lidského štěstí. Postoje a jednání mohou být významně ovlivněny zákony a dalšími legislativními normami, které se týkají problematiky manželství a rozvodu, a dokonce i finančními a daňovými pravidly. Kvalitní kurzy, které by lidi připravovaly na manželství, mohou být rovněž velmi účinné – mohou pářům poskytnout inspiraci jak v praktických tak i citových otázkách. Společenské vědy nám říkají, že celoživotní manželství

(a odmítnutí pohlavního života mimo manželský svazek) je velmi důležitý faktor pro individuální štěstí a dobrou společnost jako celek. Věda nám také může říci, že existují věci, které můžeme udělat pro to, abychom se přiblížili tomuto cíli.

V. Filosofický závěr

Na základě vědy je tedy možno potvrdit židovsko-křesťanské mravní pravidlo „Nesesmilniš.“¹⁸ tak, jak je tradičně interpretováno: Neporušíš manželství a nebudeš mít pohlavní styk mimo manželství. Dokonce i ateista musí potvrdit, že toto pravidlo se z pohledu vědy jeví být zásadním pro blaho a štěstí člověka a odmítání tohoto pravidla je nyní nejen proti-náboženské ale i proti-vědecké a proti-společenské. Křesťané v historii prohlašovali, že toto pravidlo je jednak pevnou součástí lidské přirozenosti a mezilidských vztahů a že také bylo zjeveno jak prostřednictvím lidského svědomí tak i v Desateru. Věda sice není schopna dokázat Boží původ této mravní normy, nicméně propast mezi vědou a vírou je dnes mnohem menší, než jsme dříve mysleli.

– Thomas K. Johnson, Ph.D. –
přednáší etiku a filosofii náboženství na
Fakultě humanitních studií
Univerzity Karlovy v Praze

- (1) Cf. Bible, Písmo svaté starého i nového zákona (včetně deuterokanonických knih), český ekumenický překlad, Česká biblická společnost, Praha 1994
- (2) Cf. Bible, Písmo svaté starého i nového zákona (včetně deuterokanonických knih), český ekumenický překlad, Česká biblická společnost, Praha 1994
- (3) Hodge, Ch.: Systematic Theology III, Erdmans, Grand Rapids 1986, p. 267
- (4) Jak je uvedeno níže, kohabitanice je takové soužití, ve kterém partneři nejsou formálně svoji, i.e. jejich vztah nemá formální statut manželství. Manželství je přitom taková sociální instituce, do níž partneři vstupují na základě svého svobodného rozhodnutí a toto rozhodnutí spolu se vzájemnou výměnou slibů demonstrují veřejně (i.e. před svědky) ve formálním a slavnostním ceremonielu. Účelem veřejnosti manželského obřadu je mj. i to, aby si nastávající

manželé uvědomili závažnost svého rozhodnutí a aby jim ostatní lidé připomínali závažnost slibu, který si svatebčané navzájem dali – i.e. připomínali zodpovědnost, která z rozhodnutí a navzájem daného slibu plyne. Nabízí se otázka: Vypovídá o něčem současný trend, kdy se upřednostňují svatby téměř neveřejné, svatby, kdy je přítomen jen právně nezbytný počet lidí, tedy jen svědci?

- (5) Myers, D. G.: The American Paradox, Spiritual Hunger in an Age of Plenty, Yale University Press, New Haven a Londýn 2000, p. 29
- (6) Ibid., p. 31, 32
- (7) Ibid., p. 41, 42
- (8) „Hit and run dads“ = muži, kteří zapříchili počestí, ale s nastávající matkou svého dítěte se nikdy neoženili, opustili ji a k dítěti se nepřihlásili, tedy „utekli“; výraz je odvozen od tzv. „hit-and-run driver“, což je pojem trestního práva, kterým se označuje řidič, který zavinil dopravní nehodu a z místa činu ujel.
- (9) Myers, D. G.: The American Paradox, Spiritual Hunger in an Age of Plenty, Yale University Press, New Haven a Londýn 2000, p. 43
- (10) V americké terminologii existují dva pojmy: „Alimony“ je peněžní dávka, kterou rozvedený muž platí své bývalé ženě; „child support“ je peněžní dávka, kterou rozvedený muž platí svému dítěti, které žije s matkou. Zatímco příjemcem první jmenované dávky je bývalá manželka, v druhém případě jsou peníze určeny dítěti.
- (11) Myers, D.G.: The American Paradox, Spiritual Hunger in an Age of Plenty, Yale University Press, New Haven a Londýn 2000, p. 75
- (12) Ibid., p. 63;
- (13) Ibid., p. 76, 77;
- (14) Ibid., p. 83;
- (15) Ibid., p. 87;
- (16) Ibid., p. 89, 90;
- (17) Ibid., p. 47
- (18) Exodus 20,14;

Podle českého ekumenického překladu Bible

Věcné problémy konzultovány s Thomasem K. Johnsonem, Ph.D., a překlad s Mgr. Radkem Eichlem z Ústavu translologie FF UK. Oběma překladatel děkuje. Poděkování patří také kolegyním Bc. Janě Vaškové, Martě Štigitzové a Štěpánce Burešové, kterým vděčím za kritické poznámky k překladu.

Z anglického originálu „Marriage Ethics“ publikovaného dne 1. března 2003 organizací World Reformed Fellowship, <http://www.wrffnet.org/>, přeložil Martin Damašek; 21. listopadu 2004, Elsinore, Dánsko.

10 ZÁPAS O DUŠI

SPOLEČNÁ MODLITBA MANŽELŮ

Bývá to docela běžné. Dva mladí věřící lidé spolu chodí, milují se, povídají si a také se spolu nahlas modlí. Zažívají krásné obecenství s Bohem i spolu navzájem. Pak se vezmou, ještě nějakou dobu se spolu modlí, ale pak to jaksi přestane. Někdo z nich už nechce či nemůže pokračovat. Jaké jsou překážky společné modlitby?

První překážku způsobuje naše duše. To, co se nám před svatbou jevílo na partnerovi úžasné, nám po svatbě snadno zevšední. Z předností se může stát stereotyp, a dokonce i klady se začnou jevit jako zápory. Rozdílnost našeho chápání svěfování se Bohu, která nás dříve okouzlovala, začne jít pěkně na nervy. Ženy jsou většinou citové i v modlitbě. Tak jako v běžném životě i v modlitbě pláčí, smějí se a mnoho mluví. Muži jsou naopak střízlivější. A oba tyto styly, opakují-li se každý večer, se mohou stát až protivné. Zažila jsem i páry, které se v modlitbě dokázaly svatě hádat. „Pane Bože, dej, ať je Jeniček trpělivější a nekřičí tolik na děti,“ modlí se nahlas Mařenka. A Jeniček na to rychle odpovídá: „Ano, Pane Bože, pomoz Mařence, aby byla důslednější a děti nedělaly takový nepořádek.“ Navíc manželé se stále více poznávají, takže konfrontace modliteb s obyčejným životem je někdy dost tvrdá. „Už se s tebou nechci společně modlit. V modlitbě jsi svatý, ale tvůj život tomu vůbec neodpovídá.“ Tohle může být realita procesu zrání manželství – a nám opět nezbyvá, než sáhnout po Písmu a zjistit, je-li pro partnerskou modlitbu nějaký řád.

Jestliže věříme, že modlitba je rozhovor člověka s Bohem, pak v Písmu objevíme, že Bůh chce v prvé řadě mluvit s muži. My pokládáme modlitbu za činnost dobrou tak pro důchodkyně nebo maminky na mateřské dovolené. Ale Nový zákon vůbec ne. Když v prvotní církvi přibývalo stále více učed-

níků, apoštolové již nestačili pečovat o všechny, a tu nastaly problémy:

- ◆ *Apoštolové řekli: Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stoletích. Bratři, vyberte si mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha svatého a moudrosti, a pověříme je touto službou. My pak budeme i nadále věnovat všechen svůj čas modlitbě a kázání slova. (Skutky 6,2-4)*

Kazatel a farář, ten, kterému je svěřeno vedení sboru, není od Boha placen za údržbu církevních památek, ani za sociální práci nebo psychologické poradenství. Bůh si ho oddělil (a za to ho také zaopatřuje) k modlitbě a ke kázání slova. Teď si jistě řeknete: co to má co společného s manželskou modlitbou? Hodně. Stav církve a stav manželství jde totiž ruku v ruce. Je-li církev podřízena Kristu, má-li Ducha Kristova, pak také křesťanská manželství jsou propojena Duchem svatým. Pokud kazatel věnuje všechen svůj čas modlitbě a kázání Božího slova, začnou se modlit i jeho nejbližší spolupracovníci a Bůh je naplňuje Duchem svatým. Dává jim odvahu mluvit slovo Boží, ne jen nějaké filozofické úvahy. A své slovo začne potvrzovat činěním divů a zázraků (Sk 4, 23-32). Modlíci se duchovní a bratři starší jsou pak strhujícím příkladem pro ostatní muže ve shromáždění. I ti, kteří nejsou placeni za modlitbu, protože musí živit své rodiny a z desátku i Božího služebníka, se začnou modliteb rádi zúčastňovat. Apoštol Pavel říká:

- ◆ *Chci tedy, aby se muži všude ve shromážděních modlili, pozvedajíce ruce v čistotě, bez hněvu a hádek. (1 Timoteovi 2, 8)*

Kraličtí hněv překládají jako roztržitosť a jiný překlad mluví o pochybování. Tento verš bychom měli umět nazpaměť – muži i ženy – protože zde je jasně popsáno, co nám brání v modlitbách. Je to nečistota, hněv, hádky, či roztržitosť a pochybování. Chápete už, proč tolik mluvíme o modlitbě mužů? Existuje totiž

jakési pravidlo duchovní poslušnosti. Pastor, který nemá vztah s Bohem (když se nemodlí nemůže ho mít) sám nedostává a tak se často stává překážkou druhým ve víře. Když se málo modlí vedoucí církve, těžko se modlí i tět, kteří mají mít vedoucí v úctě a respektovat je. Tato duchovní zákonitost platí jak pro muže, tak pro ženy.

Paul Johnson v knize Dějiny křesťanství nijak zvlášť nefandí Martinu Lutherovi, ale protože je objektivní, musel napsat: „Martin Luther nevynikal ani tak vahou intelektu, jako velkou silou – vlastně velkou duchovní silou. Věci, která na něm byla snad nejpozoruhodnější, byla jeho mocná schopnost modlitby, pozůstatek jeho školení v dobrém klášteře. Luther s oblibou trávil tři hodiny denně na modlitbách, s rukama sevřenýma a u otevřeného okna. Některá z jeho kázání o modlitbě jsou úžasně prostá a opravdová. „Získávám něco velkého, když se modlím,“ řekl Luther. Důraz na modlitbu jako skutečnou alternativu formálního křesťanství byl tím nejmocnějším jednotlivým prvkem v Lutherově jasné a přesvědčivé přitažlivosti, kterou působil na laický lid... Luther možná nebyl nejcharakternější ani nejchytřejší muž své doby, ale modlil se, a proto ho Bůh použil i s chybami, které udělal.

Duchovní kvalita modlitby manželského páru je závislá na tom, jak se v církvi modlí pastor a jak motivuje k modlitbě své svěřené muže. Jestliže dnes ve většině modlitebních shromáždění vidíme hlavně ženy, pak si nedělejme naději na probuzení v národě. Duch svatý určitě chce odpovědět na zoufalé volání žen, ale pokud muži Duha svatého neposlechnou, nestane se nic. Další překážku v modlitbách, a to už konkrétně i v modlitbách manželů, popisuje apoštol Petr:

- ◆ *Stejně i vy muži, kteří žijete se svými ženami, mějte pro ně porozumění, že jsou slabší, a prokazujte jim úctu, protože jsou spolu s vámi dědickami daru života. Tak vašim*

modlitbám nebude nic překážet (1 Petrův 3,7)

Nemá-li muž porozumění pro svou ženu, neprokazuje-li ženě úctu, i když ona je tak jiná, je mezi ním a Bohem blok – modlitební překážka. Všimněte si, že odpovědnost za modlitbu je opět kladena na muže. V Kristu Ježíši jsou si muž a žena před Bohem rovni. Proto v Kristu Ježíši ženatý muž i vdaná žena má před Bohem nejprve předstoupovat samostatně a své hluboké osobní věci má s Bohem projednávat soukromě. Tak se vyhneme mnohým nedorozuměním. Společně se modlíme za to, v čem můžeme být stoprocentně zajedno. Jednotata je hlavní síla společné modlitby. Nejednotná společná modlitba je ztráta času. Osobní modlitby potřebujeme denně, jinak duchovně zemřeme. Společná manželská modlitba má tryskat ze spontánní potřeby. Pokud se vám ještě denně nedaří, nezoufejte, ale hledejte jednotu. Pak poznáte Boží moc a modlitba – i ta společná – vás začne těšit. Už to nebude povinnost, ale radost. Hlavně si však dávejme pozor na nečistotu, hněv, hádky, pochybování a vzájemnou neúctu. A vyprošujme Duha svatého všem mužům, především však tět, kteří nás vedou.

– Marie Frydrychová, TWR –

ÚCTA K ŽIVOTU

Kdy vlastně začíná život člověka? Je to ve chvíli, kdy začíná pulzovat primitivní srdce v zárodku, nebo v okamžiku, kdy se objevují první známky elektrické činnosti mozku? Nebo je to v době, kdy matka začíná vnímat pohyby plodu – tedy někdy v polovině těhotenství; či v období, kdy plod je již schopen samostatného života? Nebo je to až při narození dítěte?

Nový život začíná oplodněním

Současné poznatky moderní biologie a medicíny ukazují, že začátek nového života je nutno hledat hned v momentě oplodnění při splynutí dvou pohlavních buněk – vajíčka a spermie.

12 ZÁPAS O DUŠI

Oplodněné vajíčko, které se odborně jmenuje zygota, obsahuje jedinečnou a neopakovatelnou kombinaci mateřské a otcovské genetické informace a je začátkem vzniku neopakovatelného lidského jedince. Od tohoto momentu každý další krok vývoje směřuje k formování nového lidského organismu.

Stručný přehled vývoje

Celý vývoj zárodka je v dalším období spojitý, kdy jedna fáze navazuje na druhou podle přesného harmonogramu s cílem postupného utváření a dozrávání všech orgánů a částí lidského těla. Kolem 6.-7. dne dochází k uhníždění vyvíjejícího se vajíčka do výstelky dělohy. Po 2 týdnech již hovoříme o zárodce neboli embryu. Zhruba 17. den vývoje se začínají objevovat krevní buňky a den později se vytvářejí základy primitivního srdce, které kolem 24. dne začíná pulzovat.

Od poloviny 3. týdne lze pozorovat také velmi intenzivní vývoj centrální nervové soustavy. Vývoj mozku a míchy poznamenává vývoj lidského zárodka velmi zásadním způsobem, což se odráží kromě jiného v tom, jak lidský zárodek vypadá. Rozvíjející se nervová soustava koordinuje již v těchto časných stádiích rozvoj zbytku zárodka a dochází k postupnému propojování nervové tkáně s ostatními částmi těla. V 6 týdnech se tak objevují pohyby svalů, i když zdaleka ještě nejsou vnímány, 43. den lze zaznamenat elektrickou činnost mozku, která vzniká jako součet elektrických impulsů, jež vytvářejí jednotlivé nervové buňky.

V 11. týdnu se objevuje velmi typický znak pro lidský plod, totiž sání prstu. Ve 12. týdnu jsou přítomny kompletní základy struktury mozku, objevují se polykací pohyby a z plodu se stává „vnímající a pohybující se bytost“, jak uvádí Arnold Gesell, jeden z odborníků na nitroděložní vývoj. Úvahy o eventuelních psychických procesech v mozku nenarozeného dítěte jsou a zřejmě i dlouhodobě zůstanou v oblasti neověřených hypotéz a domněnek.

Kolem 16. týdne matka začíná vnímat pohyby plodu a při přiložení sluchátka k bříšku nastávající matky můžeme uslyšet tlukot srdce plodu. 28. týden těhotenství je v současné době považován za hranici pro přežití plodu při předčasném porodu. Moderní technologie však posunuje tuto hranici ještě níže, i když někdy s rozporuplnými výsledky, a to až k 24. týdnu těhotenství.

Má lidský zárodek pozůstatky vývoje od nižších živočichů?

Lidský zárodek je od samého začátku lidský a neprochází vývojovými stadii nižších forem živočichů. V roce 1866 formuloval Ernst Haeckel tzv. biogenetické pravidlo, jinak také označované jako zákon rekapitulace, a tvrdil, že člověk ve svém nitroděložním vývoji prochází některými stupni vývoje, které odpovídají nižším živočichům jako ryby, plazi apod. U člověka se tak údajně mají objevovat některé orgány nebo části těla, které jsou typické pro méně vyvinuté organismy. Podle toho má mít lidské embryo v určité fázi vývoje např. žábra, ocas a jiné části, které postupně zanikají. Tento pohled má samozřejmě i dopad do etické oblasti. Když takový vyvíjející se zárodek není ještě plně lidským tvorem, pak ukončení jeho vývoje nepředstavuje zásadní problém.

Celá tato myšlenka vznikla na základě snahy najít podpůrné argumenty pro evoluční teorii, vytvořenou v první polovině 19. století Darwinem. Haeckel tak tvrdil, že při vývoji jednotlivce dochází k rychlému zopakování (rekapitulaci) některých stadií, kterými prošel ve svém vývoji celý druh. Dnešní poznatky o vývoji lidského zárodka však ukazují na neudržitelnost takových názorů. Haeckel měl ve své době velmi omezené možnosti výzkumu, neznal moderní techniky barvení tkání a jeho názory byly spíše výplodem fantazie ovlivněné snahou podpořit evoluční teorii, než výsledkem skutečného bádání.

Kniha „Ikony Evoluce“ se tímto problémem zabývá, viz.:

<http://www.navrat.cz/book.asp?bookid=223>

Profesor lidské embryologie E. Blechschmidt na univerzitě v německém Göttingenu formuloval na základě poznatků moderní embryologie tzv. zákon zachování individuality. Na podkladech pečlivého studia zárodku člověka v různých stadiích tvrdí, že lidský plod je a zůstává od úplného začátku přes všechny etapy svého vývoje člověkem. To, co na první pohled vypadá jako žábra a ocas, jsou projevy enormního růstu mozku a míchy v časných stadiích vývoje plodu. V důsledku toho dochází k ohnutí plodu v oblasti hlavy a šije směrem dopředu, což vytváří charakteristické záhyby, které vzdáleně mohou připomínat žábra. Rychle rostoucí mícha opouští základy pro páteř a vytváří zdání přítomnosti ocasu. V obou případech však nejde o nějaké zvířecí vývojové pozůstatosti, ale o typicky lidské struktury. Lidský plod tedy není jen nějakým shlukem buněk, ale od začátku vysoce organizovaná struktura, při jejímž vývoji se uplatňuje rychle se rozvíjející nervová tkáň. Vývoj celého zárodka směřuje od samého začátku ke vzniku neopakovatelné lidské bytosti.

Kdy na životě záleží?

Zatímco odpověď na otázku, kdy začíná lidský život, dává biologie a medicína, při hledání odpovědi na druhou otázku – kdy na životě opravdu záleží a kdy má život hodnotu, se musíme obrátit do jiné sféry a bude záležet především na tom, jaký pohled na člověka v této oblasti uplatníme.

Hodnota člověka

Bible, Boží slovo, nám zjevuje, že člověk je stvořen k Božímu obrazu (Gn 1,26-27). Hodnota člověka tedy není dána člověkem samotným, nýbrž je odvozena od Stvořitele, k jehož obrazu byl stvořen. Nemáme hodnotu proto, že jsme ji určili v nějaké pomyslné aukční síni, ale proto, že jsme byli stvořeni samotným Bohem. Je to Bůh, který drží tajemství stvoření člověka, tedy záhadné a nenapodobitelné spojení hmoty s Božím dechem života ve svých rukou. Z tohoto důvodu má také jen On právo

disponovat naším životem podle své vůle. Hodnota člověka z tohoto pohledu není závislá na okolnostech či situaci, ve které se zrovna nachází. Je stejná před narozením, po celou dobu života až do stáří a to nezávisle na aktuálních schopnostech či kvalitě života, kterými člověk v dané chvíli disponuje.

Od tohoto pohledu, který vychází z absolutní hodnoty dané Stvořitelem, se odlišuje pohled z perspektivy tzv. situační etiky. Podle tohoto názoru se hodnota člověka mění podle životní situace v závislosti na aktuálních schopnostech a kvalitě života. Hodnota je relativně bezvýznamná v době nitroděložního života, po narození stoupá a dosahuje maxima v období produktivního věku a opět klesá s přibývajícím věkem a nastupujícím stářím. Je dobře si uvědomit tento základní rozdíl v pohledu na hodnotu člověka, protože i v křesťanských kruzích se občas setkáváme s názory, které jsou ovlivněné situační etikou. Naši hodnotu si však neurčujeme my sami, ale Bůh, který nás stvořil.

Osobnost nenarozeného dítěte

Na toto téma bychom mohli zase jen spekulovat, kdyby nám Boží slovo neodhalilo, jakým způsobem Bůh jedná s člověkem. Z mnoha míst Božího slova vyplývá, že Bůh vidí život člověka od okamžiku zplození až do smrti spojitě a tak s ním také jedná. Např. osobní jména a jména, která se k osobě ještě nenarozeného člověka vztahují to do svědčují. Jób při svém utrpení říká:

- ◆ *At' zanikne den, kdy jsem se zrodil, noc, kdy bylo řečeno: „Je počat muž.“ (Jób 3,3).*

Den početí a narození jsou v Božích očích spojitě události. Od samého početí se hovoří o muži.

Žalmista David mluví o identitě člověka před jeho narozením:

- ◆ *Tys to byl, kdo utvořil mé ledví, v životě mé matky jsi mě utkal... Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nejhlubších útrobach země.“ (Žalmy 139:13,15).*

14 ZÁPAS O DUŠI

Tkáň našeho těla byly „utkány“ samotným Hospodinem a On nás zná od prvního okamžiku naší existence. Bůh jedná s člověkem již od početí. Dokonce, podle Božího slova mnoho Božích služebníků bylo povoláno před svým narozením. Prorok Izajáš píše:

◆ *Hospodin mě povolal z života mateřského; od nitra mé matky připomínal moje jméno (Izajáš 49,1)*

Také o Samsonovi čteme, že byl

◆ *od mateřského života až do dne své smrti Boží zasvěcenec“ (Sd 13,7).*

O proroku Jeremiášovi je napsáno:

◆ *...dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka. (Jr 1,5).*

Zachariáš, otec Jana Křtitele, obdržel od anděla zaslíbení, že jeho syn

◆ *už od mateřského klína bude naplněn Duchem svatým (Lukáš 1,15).*

Morální postavení člověka vůči Bohu začíná od početí. Žalmista David vyznává:

◆ *Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka“.* (Žalmy 51,7).

Bůh vnímá hříšnou podstatu člověka od početí. Také akt Božího vyvolení se odehrává ještě před narozením. Apoštol Pavel vyznává:

◆ *... [Bůh] mě vyvolil už v těle mé matky a povolal mě svou milostí, (Galatským 1,15).*

Je dobře si uvědomit, že kritéria Božího vyvolení jsou diametrálně odlišná od těch lidských. To, co by člověk zatratil nebo odstranil, to si zrovna Bůh vyvoluje. Ap. Pavel popisuje Boží kritéria vyvolení křesťanům v Korintu takto:

◆ *...a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné. (1K 1,27)*

Boží slovo vnímá osobu člověka spojitě od početí až do smrti a poskytuje nám mnohá svědectví o tom, že Bůh jedná s člověkem jako s osobou již od početí.

Umělé ukončení těhotenství

Co vyplývá z výše uvedených skutečností pro praktické jednání člověka? Lidský život je hoden ochrany již od početí. Nikdo nemá morální právo

ukončit život a svévolně nakládat s lidským zárodkem a plodem za žádných okolností. Týká se to především oblasti umělého ukončení těhotenství. Přes to, že počet umělých ukončení těhotenství, tj. potratů v poslední době významně poklesl, je celková bilance od roku 1960, kdy jsou potraty v naší zemi registrovány, značně pochmurná. Za toto období bylo potraceno celkem kolem třech milionů nenarozených dětí! Na tomto počtu se nejvíce podílejí mini-interrupce, kdy plod je odstraněn do 12. týdne těhotenství.

Nejčastější důvod ukončení života je, že narození dalšího dítěte je pro rodiče nežádoucí. Zatímco většina lidí by souhlasila s názorem, že není dobré ukončit život dítěte před narozením jen z důvodu, že pro něj není místo, nebo z důvodu tíživých ekonomických podmínek, už poněkud jiné názory se objevují ve zvláštních situacích, kdy je například očekáváno narození dítěte s vrozenou vadou nebo jiným postižením, či kdy k těhotenství došlo následkem znásilnění. Lidé, kteří se řídí situační etikou, často připouštějí možnost potratů za takových okolností. Ale máme právo sáhnout na život jen proto, že dítě bude nechtěné nebo nemocné? Jaký je rozdíl mezi usmrcením nemocného před narozením a po něm? Od takového způsobu uvažování je již jenom krůček k eutanázii, tj. k ukončení života dospělého člověka v případě tíživé a nevyléčitelné nemoci. A opravdu, země, které mají nejvíce uvolněnou politiku v oblasti interrupcí, jsou také nejotevřenější pro přijetí eutanázie. Interrupce a eutanázie jsou jako spojité nádoby. Nejdříve začneme být lhostejní k odstranění nepohodlných a nechtěných jedinců před narozením a pak už nám přestává vadit, když jsou dospělí lidé odstraňováni v okamžicích, kdy nejvíce potřebují své bližní, což znamená v období těžké a nevyléčitelné nemoci.

Dále je třeba připomenout některá rizika plynoucí z umělého přerušení těhotenství. K nejčastějším kompliká-

cím po potratu patří narušení svalově-vazivového uzávěru děložního hrdla při jeho násilném rozevírání, a to i během miniinterrupce. Následkem může být porucha uzavírací schopnosti děložního hrdla, což se při dalším těhotenství může projevit jako neschopnost donosit plod – což může způsobit samovolný potrat nebo častěji předčasný porod. Kromě tělesných potíží však může umělé přerušování těhotenství přinést také menší nebo větší komplikace psychické, které bývají označovány jako postabortivní syndrom. K jeho projevům patří pocity lítosti, viny, deprese, dále pocity ukřivdění a dokonce i změna postojů k sexuálnímu životu nebo jeho poruchy.

Diskutabilní může být otázka všeobecného zákazu potratů. I když dosažení úplného zákazu všech potratů se jeví v podmínkách současné pluralitní společnosti jako spíše nereálné, musíme souhlasit s tím, že každý posun v zákonodárství směrem k znesnadnění potratu vysílá společnosti signál, že je třeba hledat jiná východiska, než zmaření života. Život před narozením, ale i po něm, má nejen lidskou, ale i společenskou hodnotu!

Umělé oplodnění – asistovaná reprodukce

Další oblastí, ke které se vztahuje problematika úcty k nenarozenému životu, je sféra umělého oplodnění. Uvádí se, že v současné době asi 10-15 % manželských párů trpí neplodností. Dnešní medicína nabízí možnost řešení v podobě různých technik umělého oplodnění. Proti umělému oplodnění v rámci manželského páru bychom z etického hlediska nemuseli mít zásadní námitky, kdyby v rámci tohoto procesu nebyly v laboratořích vytvářeny nadbytečné lidské zárodky. Jelikož se jedná o nákladné postupy, kdy předchozí příprava zatěžuje mateřský organizmus, je přirozené, aby snaha o úspěšnost vynaložených prostředků byla co největší. Z toho důvodu je z organizmu matky odebráno vždy ví-

ce vajíček a ta jsou uměle oplodněna. Z oplodněných vajíček se začínají formovat lidské zárodky, z nichž většinou dva nebo tři jsou později umístěny do matčiny dělohy. Problémem jsou zbývající lidské zárodky, které byly vytvořeny jako určitá rezerva. Co s nimi? Komu patří? Tak vznikají komplikované právní a etické situace. Existují snahy použít je pro výzkum, darovat je jiným neplodným párům nebo je zničit. Jak vidíme, problematika umělého oplodnění se stává ze zorného úhlu úcty k životu velmi citlivou záležitostí a všichni, kteří uvažují o tomto způsobu řešení neplodnosti, by měli důkladně zvážit všechny okolnosti. Snad je možné v některých případech se domluvit s pracovníky reprodukčního centra, aby celý proces umělého oplodnění proběhl bez vytváření nadbytečných zárodků a to i za cenu rizika sníženého úspěchu. Jako křesťané bychom měli k této otázce přistupovat s velkou bází, abychom své cíle k získání potomstva neprosazovali na úkor likvidace jiných lidských bytostí, které v procesu umělého oplodnění vznikly.

Závažné jsou také praktické problémy, které mohou vzniknout v rovině sociální nebo právní např. při umělém oplodnění s použitím spermií od dárce (třetí osoba mimo manželský pár) nebo při darování vajíčka nebo oplodněného embrya. Kdy a jak sdělit dítěti pravdu o způsobu jeho početí a o jeho biologických rodičích? Kdo je matkou dítěte, když jedna žena poskytne vajíčko a druhá dítě v děloze donosí a porodí? Jak zabránit možnému komerčnímu zneužití umělého oplodnění? Asistovaná reprodukce je metoda, která sice přináší radost některým neplodným párům, ale je zatížena velkým množstvím závažných etických problémů.

Léčebné klonování

Cílem léčebného klonování je získání tzv. kmenových buněk z rozvíjejícího se lidského zárodku. Očekává se, že pomocí těchto buněk bude možné léčit některé závažné nemoci jako je srdeční

16 ZÁPAS O DUŠI

selhání, poranění míchy, Parkinsonova a Alzheimerova nemoc, cukrovka a další. Zárodečné kmenové buňky lze získat následujícím postupem: z vaječné buňky se odstraní vlastní buněčné jádro a vloží se do ní jádro tělesné buňky jiného člověka (např. potenciálního pacienta). Nastartuje se vývoj zárodku stejně jako v případech oplodněné vaječné buňky. Ve staří několika dnů jsou ze zárodku vyňaty kmenové buňky, které pak dorůstají v laboratoři, a embryo je při tom zničeno. Pokud jde o bezpečnost a prospěšnost tohoto způsobu léčení pro potenciální pacienty existuje zatím mnoho neznámých. Takto získané kmenové buňky mohou mít různé chorobné odchylky, stejně jako tomu bylo u klonovaných zvířat, které zemřely na degenerativní poruchy. Dále, vůbec není jasné, zda takto získané kmenové buňky opravdu budou schopny dlouhodobě upravit chorobnou poruchu v organizmu pacienta. V současné době existuje další významná alternativa – kmenové buňky je možné získat z krve a kostní dřevě dospělého člověka. Z etického hlediska se jeví proces léčebného klonování jako velmi problematická metoda. I když takto vytvořené zárodky nevznikly v procesu normálního oplodnění a jsou usmrceny ve stadiu, kdy není přítomen mozek nebo jiné orgány, jde o nastartování procesu vzniku nového lidského jedince. Ze zorného pohledu úcty k životu je proto tento způsob zneužívání lidských embryí, byť pro pozitivní léčebné cíle, nepřijatelný. Neexistují žádné záruky, že případné zkušenosti na tomto poli nebudou v budoucnosti zneužity pro naprosto nepřijatelné reprodukční klonování lidských jedinců.

– MUDr. Štěpán Rucki, CSc. –

Příspěvek byl přednesen na 15. celostátní konferenci Sdružení křesťanských zdravotníků v Brně 16.-17.10. 2004

e-mail: stepan.rucki@nemtr.cz

Odkazy na odbornou literaturu a informační zdroje najdete na adrese:

Hnutí pro život ČR – <http://prolife.cz>

PROČ DĚTI VRAŽDÍ?

Masová konzumní společnost, co do vlastní budoucnosti bezradná, která se navíc nechá ochotně masírovat televizí, se na chvíli zarazila: přibývá dětí, které vraždí.

Stává-li se zprvu ojedinělý zavrženíhodný jev hromadným, je to významné sdělení o společnosti samotné. Jak bude přijato? Ještě donedávna to byly novinářsky vděčné „kauzy“, které dokazaly vzbudit emoce, ale odezněly. Pamatujeme ještě případy z raných 90. let, třeba pražského mladíka Pomahače, který si objednal vraždu rodičů? Byl sice dospělý, ale šlo o rodiče, titul dítěte mu tedy přísluší. Nebo mladíka Popelky z Kolínska, který postřelil celou svou rodinu včetně mladší sestry, která ho prosila, aby ji ušetřil? Nebo vraždu v hanáckém Ptení? Podobných případů přibývá a s nimi i tušení, že nejde o unikátní příběhy, ale o trend. Učňové podpálili kamaráda, výrostek utloukl vychovatelku, jiný ubodal kantora, parta kluků stařenu, spolužák spolužačku...

Nejsou jen děti vraždící, ale i rafinovaně a krutě šikanující. Jiní se pro zábavu pokoušejí vykolejit vlak. Jsou dětští toxikomani a dětští sebevrazi. Není pravda, že to bylo vždycky a my si toho jen pozorněji všímáme. Do předminulého století mělo slovo „otcovrah“ označit cosi nejvíc zavrženíhodného. Výraz „matkovrah“ se v češtině ani jinde nevykytoval. Dnes už je použitelný. Přibýlo i tyranů a vrahů v řadách rodičů. Stalo se u nás nedávno, že mladý muž, otec, zmrzačil ve vzteku syna, kojence, čímž mu naráz způsobil trvalou hluchotu a slepotu.

Po nedávné sérii brutálních vražd spáchaných dětmi naše společnost, resp. její média konečně zpozorněla. Co s tím? Otázka byla předložena – jak jinak? – státu. Není to adresát nesprávný. Bída je, že je to zatím adresát jediný. Jeho jedinou, jen zkusmou odpovědí je represe. Snížit věkovou hranici zletilosti, tedy i trestní odpovědnosti.

Nikoli represe, nýbrž prevence. Co když to nejde?

V nastalé debatě se – stejně jako v obdobných situacích – vynořila stereotypní námitka: Nikoli represe, ale prevence je prý třeba. Příznivci priority prevence mají teoreticky pravdu, ale příliš často s ní vyrukují tam, kde představa účinné státem zaručené prevence neexistuje, a je známo, že se konat ani nebude, protože nikdo neví, jak na to.

Co zmůže a co nezmůže – stát?

Pokud si ujišťování o neúčinnosti represe nárokuje všeobecnou platnost, je nepravdivé. To bychom nepotřebovali trestní zákoník. Ten zná i trestné činy, u nichž se žádná prevence neprovádí, přesto stačí, že jsou trestné. U jiných spočívá prevence v znesnadňování jejich provádění. Pokud dojde k represí včas, má napříště i preventivní funkci.

Jsou však i takové zločiny, jejichž jedinou účinnou prevencí je demotivace případných pachatelů, lépe řečeno jejich malá motivace; aby je totiž nenapadlo takové činy provádět. Domnívám se, že k nim patří právě vraždy páchané dětmi. Pokud jich přibývá a pokud je řešení tohoto problému předloženo státu, nečekejme od něj jiné kroky než právě represivní. Je pokrytecké mu to zazlívát. Stát neumí „zařídít“ onu jinou motivovanost. Umí nasměrovat toky peněz, má-li jaké, tedy financovat to či ono, a zajistit represí. Ta může navodit pocit jakéhosi zadostiučinění: uspokojivé vědomí, že páchat zlo není beztrestné. Není to málo. Opačný pocit by působil ve společnosti rozkladně. Omezí se tím „celkové množství“ zla, lze-li tak říci? Snad. Proto máme trestní právo a nehodláme je rušit. Jisté to ale není. I snížení věkové hranice trestní odpovědnosti, dojde-li k němu, vyvolá zmíněný pocit zadostiučinění. Možná, že dokonce odradí část potenciálních dětských vrahů: ty, kteří vychytrale spoléhají na dosavadní beztrestnost. Problém se tím, pravda, „nevyřeší“. Rostoucí počet dětských zabijáků, ale

i dětských šikanérů, toxikomanů, sebevrahů, jakož i rodičů-tyranů a rodičů-vrahů, to je téma, které by mělo oslovit v první řadě nás, nikoli stát.

Nesetkaly se v pravý čas s láskou

Proč vůbec některé děti vraždí? A jaké jsou vlastně ty dnešní děti? Otázka určená každému a všem, čili takzvané „veřejnosti“. Ponechme zatím stranou jistou netečnost tohoto obecnostva. U všech dětí, jejichž chování znepokojuje, zjišťujeme rozbité rodinné zázemí, tedy i masivní citové strádání, v němž se jim nedostalo potřebné pomoci. Místo formace jejich osobnosti nastupuje její deformace. Ta má i nenápadné podoby, zejména děje-li se v tzv. slušných (tj. kompletních, nerozvrácených) rodinách. I tam bývá zvykem usadit tříleté dítě před televizor, aby „neotravovalo“. Protože se s ním nikdo nebaví, chybí mu nejen slovní zásoba, ale i patřičná schopnost myslet a komunikovat. A protože se s ním nikdo nebaví, zakrní i jeho pozitivní emoce.

Není-li dítě tělesně (neurologicky) postiženo, je vybaveno potenciálem eminentně lidských mentálních schopností, ty v něm ale musí někdo probudit a pěstovat. Úsměvu ho musí naučit usmívající se matka. Buď ona nebo někdo blízký ho musí přivést k objevu, že květina je krásná, štěňátko roztomilé a že jiné děti jsou zajímavé. Někdo (matka, otec, nebo ten, kdo je supluje) mu musí láskyplně vštípit zkušenost, že se něco sluší a něco nesluší.

Není-li dítěti v pravý čas k dispozici nikdo ochotný, dítě si neosvojí nejen slovní zásobu, ale ani schopnost pozitivních emocí, ba ani vcitivost a svědomí. Staré evropské (francouzské) kroniky zaznamenaly v různé době dva případy dětí, které v kojeneckém či batolecím věku unesla vlčí smečka. Nesežrala je, ale vychovala po svém. Později je lidé objevili a chtěli je hominizovat. Už to nešlo. Obě znamenitě běhaly po čtyřech, ale nikdy se nenaučily mluvit. Pravý čas byl promeškán, k dispozici nebyli máma s tátou, nýbrž vlci...

18 ZÁPAS O DUŠI

Dítě je na obtíž

„Jste požívační a nechcete mít děti,“ pravil před lety na adresu dnešních Evropanů vídeňský imám (Perspektivy – KT 31/2004).

V konzumní společnosti, navyklé na komfort, je dítě na obtíž. Všichni to víme! Děcku to dávají znát i milující maminky, když je, ještě rádně neprobuzené, převlékají ve školce a hučí do něj „dělej, dělej!“ Ještě víc některé maminky opuštěné, tedy v pozici „samice, která hledá partnera“. Potkávám ženy kárající dítě-předškoláčka, tvář zkrivenou hněvem, říkají mu „debile“. Tatínky potkávám méně často. Muž-manžel i muž-otec selhává snáze, všichni to víme! Jsme společností dítěti ne příznivě nakloněnou. Začali jsme s tím už dřív. Zhruba řečeno: v první půli 20. století dezertoval z rodiny muž-otec, v druhé žena-matka. To druhé je horší. Raketový vzestup drogové závislosti mladých lze vysvětlit touhou opatřit si neprobuzené pozitivní emoce i slast z nepoznaného spočinutí v matčině náručí. Vidina kariéry a hmotného komfortu činí z dítěte překážku. Rodiče, kteří jí podlehlí, mu to dávají – třeba i nevědomě – znát. Mnozí mají v hloubi duše nevědomý pocit provinilosti. Netroufají si být dítěti autoritou (láskyplný pohavek či potřebný otcovský výprask se stal skandálem). Pokud na to mají, „odčiňují“ vinu tím, že mu nic neodepřou a zahrnou je nákladnými krámy.

Tradiční společnost (donedávna venkovská a maloměstská) působila morálním tlakem, možná i nepříjemným a malicherným. Ale bránila krajnostem. Moji prarodiče měli praktickou jistotu, že jejich děti budou ve škole, na ulici, ve Skautu či Sokole, na tancovačce a jinde slyšet totéž, co doma. Moji rodiče tu jistotu už neměli. Já měl jistotu o opaku. Moderní masová společnost je lhostejná, neskýtá korektivní zkušenost. Taktéž moderní masová kultura (včetně médií): oslavuje milenecký vztah, cizoložství, rozvod; oslavit otcovství a mateřství neumí.

Civilizace bez vertikály

Děti, o nichž nyní uvažuji, jsou už druhou poznamenanou generací. Tou první jsou jejich rodiče. Ti dospívali v obecně demoralizujícím ovzduší tzv. normalizace. Dospívali, leč nedospěli. Jako trojnásobný otec jsem se něco nachodil do škol na rodičovská sdružení. Všiml jsem si, jak tam vzrůstá počet infantilních, tedy mentálně nezralých rodičů, kteří vytvářejí se svými nezvedenými dětmi alianci proti autoritě školy. Ta si o to v osobách duchovně zlomených učitelek často říkala. Výsledkem však byla diskreditace společenské autority vůbec. Toto naše specifikum svádí mnohé k tomu, aby ten sesuv vysvětlili lokálně politicky a svedli ho na „bolševika“. Je to pravda jen dílčí. Komunismus ten rozkladný proces významně urychlil (stačí nahlédnout do zemí, kde vládl), ale on probíhá v celé západní civilizaci. Jan Pavel II. mluví o kultuře smrti. Vytykají mu barokní patos. Jak jinak ale nazvat kulturu, která staví blaho přítomného okamžiku (wellness) nade vše, ale je nepřátelská vůči životu, nedbá o jeho trvalou udržitelnost a řídí se heslem „po nás potopa“? Společnost to vnímá nerada, ale oběti jejího směřování jsou vidět. Je to příroda, tedy životní prostředí. A jsou to děti. Nejen ty sotva počaté, nenarozené, ale i ty narozené. René Spitz, proslulý dětský psychoanalytik, napsal knihu První rok života (1960), dílo dnes již klasické. V jeho závěru čteme větu:

Z dětí vychovávaných bez lásky vyrostou dospělí jedinci plní nenávisti. Není třeba čekat, až dospějí. Jejich syrová, nezkultivovaná emotivita jim sice umožňuje prožívat pudovou slast, nikoli však kladné city. Jejich frustrovanost je motivuje k agresi. Jim to nevadí, protože pro nedostatek pozitivních identifikačních vzorů se v nich nevytvořilo svědomí.

Špička ledovce

Omlouvám se za příliš často užívanou metaforu, ale vraždící děti jsou

špičkou ledovce. Ledovcem jsou všechny děti opuštěné, zanedbávané, citově strádající třeba i jen tím, že se ocitly v postavení někoho, kdo je na obtíž rodičovské „seberealizaci“. Všechny na to doplácují. Některé mají štěstí: potkají někoho, kdo jim podá pomocnou ruku. Není to často, lhotejnosti kolem je příliš. Někdy to už nejde, protože se v jejich psychice nevytvořily vyzrálé struktury. Jako u těch, co je vychovala vlčí smečka. Je to vlastně porucha osobnosti. Projevuje se různě. Neodolností vůči zátěži; neschopností trvalého vztahu; neschopností převzít odpovědnost za vlastní život a samostatně se ve světě zařídit. V krajním případě notorickým protispolečenským chováním. A v tom nejkrajnějším vražednou agresivitou. Co s nimi? To, co umíme, často nepomáhá; někdy vůbec. V případech nejkrajnějších nezbyvá než chránit před nimi ty ostatní. To by snad stát časem dokázal. Nedokáže však nadekretovat více lásky v pravý čas.

– Petr Příhoda – *Perspektivy*
Katol. týdeník 41/5-11. října 2004

METODY ÚSPĚŠNÝCH RODIČŮ

Účelem křesťanské výchovy dětí je, aby z nich vyrostli schopní, odpovědní, rozvážní muži a ženy, kteří se zavázali žít podle křesťanských zásad. Takové typy lidí bude církev potřebovat v příštích několika desetiletích, aby „obnovila tvář země“. Výchova spojuje kázeň, vzdělávání a tisíce drobností rodinného života. Jinak řečeno děti by měly přimout za své sedm ctností křesťanského života: víru, naději, lásku, moudrost (zdravý úsudek), spravedlnost (odpovědnost), statečnost (osobní pevnost a vytrvalost) a mírnost (sebekontrola, schopnost ovládat své city a chutě). Děti si tuto pevnost myslí, srdce a vůle osvojí třemi způsoby:

- příkladem rodičů a jiných dospělých, které uznávají;
- praxí, k čemu je rodiče a ostatní

opakovaně vedou, nebo co musejí dělat;

- slovním vysvětlením toho, co vidí a k čemu jsou vedeny, aby dělaly.

Všechny tři výchovné přístupy jsou nezbytné, a to v uvedeném pořadí. Samotná slova, napomínání, hubování a „kázání“ mají jen malý účinek bez soustavného příkladu a praxe doma. Velkému počtu rodičů se úkol výchovy daří, i když se podstatně odlišují povahou, původem, taktikou a zkušenostmi. Praxe ukazuje, že existuje několik společných přístupů a zásad, které fungují v rodinném životě. **Mějte na paměti: hlavní slovo ve výchově mají rodiče, ne děti.** Nedělejte obvyklou chybu mnoha dnešních rodičů:

- kázeň chápat především jako trestání.
- představovat si cíl výchovy jako „spolupráci“ chování, účinné „ochočení dětí“, aby byl klid v domě.

Kázeň je ve skutečnosti proces, jak vést děti k odpovědné křesťanské dospělosti. Do konce svého dospívání by měly děti získat celoživotní praxi hlavních ctností. Pracujte jako společný tým, buďte příkladem hodným následování. Mějte na paměti: úcta dětí ke každému z rodičů obráží vzájemný vztah v rodině. Když ctí manžel svoji ženu, ctí děti svoji matku. Když si žena váží svého muže, děti vidí otce jako vzor. Názorové rozdíly v důležitých rodinných záležitostech (např. přístup k trestání) musí být vyřešen ve prospěch dětí. Každé dítě má jen jeden rozum a svědomí, a proto musí dostávat jednu a tutéž směrnicí od obou rodičů. Dobře vychované děti vidí každého z rodičů jako „šéfa“.

Uplatňujte „laskavé sebevědomí“ vůči svým dětem. Nebuďte sentimentálně slabí, ani útočně tvrdí. Poskytujte dětem hodně laskavosti, kombinované s jasnou a jistou rozhodností ve věci toho, co je správné. „Nenávidět hřích, milovat hříšníka“, ukazuje dětem, že je máte rádi a neignorujete jejich přestupky. Pochvalte je, když udělají to, co je správné, dokonce i když to měly naká-

20 ZÁPAS O DUŠI

záno. Chvalte je stejně konkrétně, jako když je obviňujete: máme tendenci obviňovat konkrétně, ale chválit všeobecně. Uvědomte si, že „ne“ je nezbytné láskyplné slovo a prostředek pro pěstování sebekontroly. Sebeovládání je v životě naprostá nutnost; v dospělosti to může dokonce být otázka života a smrti. Usměřujte svoje děti, ale nepřehánějte to s jejich vedením. Potřebují se učit z chyb a potřebují růst v sebedůvěře v zápasu s problémy. Čas od času od vás potřebují slyšet: „Dokážeš to. Snaž se. Nevzdávej se“. Děti, které jsou v mládí dobře vedeny, mají k názorům svých rodičů důvěru, úctu a později se na rodiče obracejí o radu i v dospělosti. Nedovolujte to, co neschvalujete. Vaš úsudek o tom, co je správné a co špatné, je základem pro vytváření životních hodnot a zdravé svědomí vašich dětí. Můžete mít někdy pochybnosti o správnosti daných rozhodnutí, ale nikdy nepochybuje o svém právu rozhodovat. Jestliže děti poznají, že sami ustupujete od toho, co považujete za správné, mohou později nechat své svědomí zaplavit „cítěním“ svých vrstevníků a pokušením světa.

Nekapitulujte před pokusy dětí ve věku 2-5 a později 13-17 let být „šéfem“. Jestliže jste „šéfem“ vy, když jsou malé, můžete je vést i během jejich dospívání. Jestliže se vzdáte, když jsou malé, můžete ztratit vliv na jejich dospívání. Nebudou respektovat vaše vedení, ani mít vlastní sebekontrolu, a to povede k pohromě.

Kdy by se měly trestat přísně, dokonce tělesně? Za prvé, když projevují záměrnou neúctu. Za druhé, jestliže záměrně vzdorují vaší oprávněné autoritě. Za třetí, jestliže poruší své slovo a záměrně lžou. Vše, co je musíte naučit, je, že „všechno“ záleží na jejich vnitřní úctě k vám a k vlastnímu čestnému slovu. Je to analogie toho, co se odehrává v trestně právním systému: pohrdání soudem a křivá přísaha jsou mimořádně vážné věci. Všechno ostatní v systému závisí na úctě k autoritě sou-

du a na důvěře v pravdomluvnost člověka, který je pod přísahou. Proto vážné přestupky nelze ponechat bez následků.

Učte děti obvyklé zdvořilosti a dobrému chování. To znamená učte je ohleduplnosti k právům druhých a citlivosti vůči každému. Snažte se v nich postavit čtyři nosné sloupy civilizované dospělosti: „prosím“, „děkuji“, „promiňte“ a „dávám čestné slovo“. To nejsou jen ozdoby naší řeči, ale odrážejí vnitřní hodnotu odpovědného a rozvážného dospělého člověka. Povšimněme si také toho, že celoživotní vztah lásky k Bohu znamená „prosím“, „děkuji“, „lituji“ a „dávám své slovo“.

Nedovolme, aby neomezené sledování televize a sdělovací prostředky měly hlavní slovo v myslích a srdcích vašich dětí. Vaše kontrola tohoto mocného média zvyšuje u dětí představu vaší síly. Udržování sdělovacích prostředků pod kontrolou vede k obohacení rodinného života: klidnější společné jídlo, více čtení, více rozmluv, větší rodinná soudržnost a respekt k autoritě a vedoucí roli rodičů. Mějte ve svém domově obecně platné pravidlo: „V tomto domě nebudeme trpět nic, co někteří lidé považují za normální: neúctu nebo hrubost, zbytečné násilí, klepy nebo pomluvy, až po pornografii (nebo něco podobného)“. Pěstujte smysl pro osobní a rodinnou čest. Pravdomluvnost by měla být na prvním místě především v rodinném životě. Je přirozené, že všechny děti spontánně lžou, aby se bránily; co však nelze pomíjet, je chladná, uvážená prohanost s cílem vyhnout se odpovědnosti. Mějte připravený nouzový postoj, kterým povedete děti k čestnosti: „Počkej několik minut, promysli si to, pak mi řekneš pravdu na svou čest. Cokoliv řekneš na svou čest, to ti budu věřit, musíš však říci pravdu. Je velký rozdíl mezi tím, říci lež a být lhářem.“ Když řeknou pravdu, pochvalte je za jejich odvahu a integritu.

Pěstujte v dětech také smysl pro to, jak mají reprezentovat vaši rodinu

v okolním světě, v dobrém i ve zlém. Učit děti slušnému chování je dobrý postup, jak tuto pověst posílit: když jsou děti zdvořilé k dospělým, přinášejí čest celé rodině. V rodině je každý zdravě hrdý na úspěchy dětí. A každého se dotýká hanba, jestliže děti udělají něco opravdu špatného. Učte je hodně o prarodičích a předcích, zejména jak zápasili o víru, často za velkých osobních obětí. Všichni se skláníme před opravdovými hrdiny.

Učte děti, aby se nebály „být jiní“. Co si o nás myslí druzí, to opravdu není důležité ve srovnání s oddaností Boží vůli, zachovávání čistého svědomí, pozvedání rodinné cti. Každý, kdo se snaží žít čestným křesťanským životem, bude jiný a bude se odlišovat od ostatních lidí. Buďme dostatečně silní, abychom odolali „tlaku vrstevníků“ a zůstali sami sebou. Když děti chtějí módní věci (šaty, hračky, šperky, mobily) jenom proto, „že je mají všichni“, nepodlehnete naléhání. Nechte si několik dnů nebo týdnů na rozmyšlenou, než s konečnou platností rozhodnete. Když necháte děti čekat, ukážete jim několik důležitých věcí:

- nic není tak důležité a naléhavé, abych to musel řešit hned;
- poznámky vrstevníků lze vydržet a nakonec je přejít;
- módní výstřelky přicházejí a odcházejí;
- vy máte kontrolu a pro dobro dětí uplatňujete rozvážený úsudek, protože berete svoji odpovědnost vážně;

Pamatujte, že jednoho dne se děti ocitnou pod tlakem onoho „jít s davem“ v postoji k drogám, alkoholu, promiskuitního sexu a víry. Děti si odnášejí do života to, co se v rodině naučily, získají dlouhodobou praxi, aby se neřídily jen tím, co si o nich myslí druzí, ale především tím, co je správné, bez ohledu na mínění ostatních. Ukažte jim jasně, že i vy, rodiče, jste rovněž děti Boží, které se podřizují autoritě svého Stvořitele.

– James Stenton – *Mezinárodní Report*,
Říjen 2004, redakčně upraveno

EXISTUJE ZLO?

Univerzitní profesor vyzval své studenty k diskusi na téma existence zla. Začal slovy: „Stvořil Bůh vše, co existuje?“ Jeden ze studentů bez váhání odpověděl: „Ano, stvořil!“ Profesor se ptal dále: „Stvořil Bůh skutečně vše?“ „Ano, pane,“ odpověděl student. Profesor pokračoval: „Jestliže Bůh stvořil vše, pak také stvořil zlo, protože existuje všude kolem nás, a podle principu, že naše skutky definují, kdo jsme, pak je Bůh zlý.“ Student byl touto odpovědí umlčen a profesor byl spokojen sám se sebou. Byl hrdý, že studentům znovu dokázal, že Bůh a víra je jen mýtus. Do diskuse se přihlásil druhý student a řekl: „Mohu Vám, pane profesore, položit otázku?“ „Samozřejmě,“ odpověděl profesor. Student vstal a zeptal se: „Pane profesore, existuje chlad?“ „Co to je za otázku? Samozřejmě, že existuje. Nebyla ti nikdy zima?“ Studenti se nad vývojem debaty začali pochechtávat. Mladý muž řekl: „Ve skutečnosti chlad neexistuje. Podle zákonů fyziky je to, co považujeme za chlad, jen absence tepla. Každé tělo nebo předmět můžeme studovat z pohledu vodivosti a jak přenáší energii. Teplo je tedy to, co tělo nebo předmět přenáší. Absolutní nula je absolutní nedostatek tepla; následkem toho je veškerá hmota inertní a neschopná reakce. Ve skutečnosti chlad neexistuje. Je to jen slovní obrat, kterým vyjadřujeme to, že cítíme nedostatek tepla.“ A student pokračoval: „Pane profesore, existuje tma?“ „Samozřejmě,“ odpověděl profesor. Student pokračoval: „Pane profesore, znovu se mýlíte, tma také neexistuje. Tma je ve skutečnosti jen absence světla. Světlo můžeme studovat, tmu ne. Ve skutečnosti používáme Newtonovo prizma (hranoly) lámání paprsků světla, kdy můžeme studovat různé délky světla a bílé světlo můžeme rozložit do mnoha barev a měřit temno. Jednoduše, světelné paprsky mohou proniknout tmou a prosvítit ji. Jak můžeme určit, jak velká

22 ZÁPAS O DUŠI

tma je v daném prostoru? Tak, že změříme množství světla, které tam je. Není to tak? Temno je jen lidské označení stavu, tedy toho, co se stane, když světlo není přítomné.“ Mladý muž pokračoval a profesorovi položil další otázku. „Pane, existuje zlo?“ Profesor trochu znejistěl, ale odpověděl: „Jistě, vždyť jsem to již řekl. Denně vidíme příklady nelidskosti vůči jiným lidem. Mnohočetné zločiny a násilí jsou všude ve světě. Všechny tyto projevy ukazují na přítomnost zla.“ Na to reagoval student: „Ne, pane, zlo neexistuje!, tedy neexistuje samo o sobě. Zlo je jen stav; jednoduše řečeno stav bez Boha. Podobně jako tma a chlad, je to jen slovo, které si vytvořil člověk, aby mohl popsat stav, kde není Bůh přítomen. To znamená, že Bůh nestvořil zlo. Zlo není jako víra, nebo láska, kterou vnímáme podobně jako světlo a teplo. Zlo je důsledek toho, co se stane, když je člověk vydán na pospas sám sobě a když v našich srdcích nesídlí Boží láska. Je to jako chlad všude tam, kde není teplo, nebo jako temnota tam, kde není světlo.“

Profesor se posadil a nastala chvíle ticha. Jméno mladého muže bylo – Albert Einstein.

**Zahubím moudrost moudrých
a rozumnost rozumných zavrhu.
Kde jsou učenci, kde znalci, kde
řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh
moudrost světa bláznovstvím?
(1 Korintským 1:19-20)**

ADAMOVO ŽEBRO

V nedělní škole se děti dozvěděly o tom, jak Bůh stvořil nejen zemi, ale i člověka. Malý Honzík byl obzvláště zaujatý tím, jak Bůh stvořil Evu z Adamova žebra. Během týdne si Honzíkova maminka všimla, jak chlapec polehává, a myslela si, že mu není dobře. Zeptala se: „Honzíku, co se stalo?“ Malý Honzík odpověděl: „Bolí mě na boku. Myslím, že porodím ženu.“

– Internet –

ÚZKOST NEBO VÍRA?

Každý v životě je nejistý a nevěří, že dokáže vykonat to, co si předsevzal. Překonávání životních překážek se zdá těžké, zvláště tehdy, když naše nitro zachvátí stres, nebo „jen“ stále přítomná úzkost. Tehdy se cítíme zcela ochromeni, bez energie, bez radosti. Zjišťujeme, že to není svět kolem nás, který nám klade překážky, ale že jsme to my.

Je možné vybědnout z tohoto bludného kruhu úzkosti? Psychologové by zde uvedli jistě mnoho užitečných terapií, které člověku v těchto situacích pomáhají. Věřící člověk má však další, velmi účinnou pomoc a to je víra. Víra nás může vyvést z malomyslnosti, úzkosti i z depresivních myšlenek.

Zde se však ptáme, proč v některých případech člověk, který je věřící, nenalézá útěchu ve víře? Je to proto, že strach ho prostoupil natolik, že nedokáže přijímat pomoc, kterou mu Bůh neustále nabízí. Důležité je uvolnit se a otevřít se milující Boží náruči.

♦ *Všechnu svou starost vložte na něj, neboť mu na vás záleží.* (1Pt 5,7)
I když se naše situace může zdát bezvýchodná, pokud se dáme vést Bohem, prohlédneme a nalezneme to správné řešení. Mnohdy to však může trvat dlouhou dobu a my ztrácíme naději. V takových chvílích je dobré zamyslet se nad naším dosavadním životem, nad situacemi, které se nám zdály být bezvýchodné, ale nakonec, když jsme se na ně zpětně podívali, viděli jsme stopy Boží lásky a Božího vedení. Z těchto těžkých chvíl v životě je dobré poučit se a chválit Boha za to, jak nás vychovává a jak díky těmto zkouškám můžeme růst k plnosti našeho lidství.

Úzkost svazuje, je protikladem láskyplného přijímání. Je to jed, jenž ničí naše životy. Zbavme se těchto pout a začněme žít, žít s Bohem a pro Boha.

♦ *Neboť Bůh nám nedal ducha bážlivosti, nýbrž ducha síly, lásky a rozvahy.* (2 Timoteovi 1,7)

– ThDr. Ladislava Marešová –

JEŠTĚ KE VZTAHU MEZI STAROU A NOVOU SMLOUVOU

* Z článku „Vztah mezi starou smlouvou a novou smlouvou“ [ZOD 82] jsem pochopil, že Boží Svatý zákon považujete za neplatný. S tím se nemohu ztotožnit. Nemohu být u toho, když se pošlapávají Boží Svaté věci. Neplatný je Mojžíšův zákon, obřadní a ceremonielní zákony, které ukazovaly na pravou budoucí oběť Kristovu, dále různé jiné zákony starověku, Chamurapiho a další a další zákony, které vydávají lidé, ale ne Boží Svatý zákon. Bible hovoří o seznamu Božích Svatých věcí a Boží zákon je mezi nimi. Zkuste je všechny vyhledat. Mám k těmto Božím věcem velkou úctu, i když se cítím nedokonalým člověkem...

– Úryvek z dopisu čtenáře –

Prosím čtenáře, aby si znovu přečetli článek v ZODu 82, str.10 „Vztah mezi starou smlouvou a novou smlouvou“ a sami posoudili, zda pošlapává Boží svaté věci. Nic nemůže být dále od pravdy. Novosmluvní pohled v celé své podstatě právem vyzdvihuje Krista nad Mojžíše. I já, jako nedokonalý člověk, mám nesmírnou bázeň před Božím svatým zákonem! V žádném případě nepovažuji Boží svatý zákon za neplatný, nýbrž povznesený ze staré smlouvy do nové smlouvy! Za naplněný a neplatný považuji ten zákon, který sloužil smrti, a který byl užíván Mojžíšem podle tehdy platných zákonů až do Kristova ukřížování, a který – ačkoliv byl dán Bohem židům z milosti – neobsahoval žádnou milost, protože sloužil a odsuzoval k smrti! K Božím svatému zákonu, jenž je dnes prezentován Ježíšem Kristem, mám velkou úctu! Ten již neodsuzuje k smrti, protože je to Zákon milosti, skrze víru v Ježíše Krista, jež oživuje!

♦ *Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona – i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. (1K 9:21)*

V závěru článku jsem napsal:

Odpověď hledejte v Kristu a důvěřujte nové smlouvě. Starý zákon je blahodárný tím, že ukazuje cestu ke Kristu. Kristus je naplněním Starého zákona! Když studujete Starý zákon, hledejte Krista! Když studujete Nový zákon, vzhlížejte ke Kristu. Jenom Jeho pravomoc vás udělá svatými.

Celý problém nepochopení některých bratří v Kristu vězí v tom, že si neuvědomují, že jejich pohled formovala teologie smlouvy (TS) nebo jiná – jí podobná: Mojžíšovské (1) obřadní (ceremoniální) a (2) občanské (civilní) zákony byly, podle TS, Kristem zrušeny, ale navěky přetrvává mojžíšovský (3) mravní (morální) zákon vytesaný do kamenných desek, což je desatero (dekalog). Podle TS je desatero vloženo do srdce věřícího a představuje nejvyšší, neměnný a věčný Boží mravní zákon. V Písmu nic podobného nenajdeme a dokazovat biblickými verši, že nelze od sebe oddělit (1) obřadní, (2) občanské a (3) mravní zákony staré smlouvy by vyžadovalo mnohem širší a hlubší pojednání. Písmo o žádné obřadní, občanské a mravní skupině zákonů nehovoří. Jenom jeden příklad, jak byly zákony a přikázání vzájemně propojeny, jak byly neoddělitelné a netříditelné do jakýchkoliv teologických skupin:

♦ *Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin. Dbejte na má nařízení. Když budeš připouštět dobytek, nesmíš křížit dvojí druh. Svě pole nebudeš osívat dvojím druhem semene. Nebudeš nosit šaty utkané z dvojího druhu vláken. (Leviticus 19:18-19)*

Na základě jedné ukázky bychom se mohli do nekonečna dohadovat, který

24 ZÁPAS O DUŠI

zákon je obřadní, občanský, nebo mravní. Podle verše (Mk 12:31) stojí zde v Lv 19:18-19 druhé nejvyšší, mravní(?) příkázání hned vedle obřadního(?) nebo občanského(?) příkázání, jež se týkalo mísení druhů. Křížení druhů zvířat, mísení semen, vláken, látek nebo užívání starých a nových měchů na víno byl jen dočasný obraz skutečnosti, totiž, že Boží spravedlnost (milost) je neslučitelná s lidskou sebespravedlností (přirozenými lidskými skutky) – a už máme z obřadního(?) nebo občanského(?) zákona mravní(?) zákon. Zde doporučuji článek „Staré měchy a nové víno“ ZOD 79, str. 10.

Pro žida staré smlouvy byla celá mojžíšovská první smlouva jeden nedělitelný souhrn nařízení. Dělení staré smlouvy do tří částí (trichotomie) je vynuceno systémem teologie smlouvy (TS). Písmo nikde Boží zákon do tří kategorií nedělí. Čtenáře, které v tomto okamžiku napadá, že i „Boží trojjedinost – Trojice“ je pojem vynucený teologií, odkazují na ZOD 81, str. 12, odstavec II, a str. 13, kromě posledního odstavce. Pro TS (ale i pro adventisty, katolíky aj.) je tedy desatero nejvyšší, neměnný, Boží svatý mravní zákon, jenž byl kdy zjeven. TS a jí podobné interpretace v podstatě říkají, že Ježíš Kristus svým učením v Novém zákonu pouze správně vykládá (interpretuje) neměnné mojžíšovské desatero – trvale platný, nejvyšší mravní Boží svatý zákon vepsaný do srdcí věřících. My věříme, že Ježíš Kristus naplnil Mojžíšův zákon tak, že jej povýšil a nahradil svým zákonem.

Je tedy Ježíš zcela nový Prorok a nový Zákonodárce? Nebo je Ježíš dokonalý Interpret mojžíšovského desatera?

Jestliže je dokonalý interpret, potom Ježíš je, mimo jiné, také dokonalý zákoník – ti totiž zákon nejen studovali, ale i vykládali (interpretovali). Pán Ježíš Kristus ale často zdůrazňoval, že On sám je tím úplně novým výchozím bodem:

- ◆ *Ježíš tedy řekl těm Židům, kteří mu uvěřili: Jestliže zůstanete v mém slově [ne v Mojžíšově slově], jste opravdu mými učedníky. (Jan 8:31)*

To nevěřící židy muselo silně znepokojovat, spíše rozčilovat. Pro nevěřící židy byl středobodem zákona přece Mojžíš! Židé až moc dobře chápali, že Ježíš mluví ve svém jménu, a ne ve jménu Mojžíše. Kdyby Ježíš učil cokoliv, z čeho by vyplynulo, aby židé setrvali v Mojžíšově slově, jistě by židé odpověděli – Amen – tak buď. Ukřižování by se nekonal a židé by Ježíše milovali.

- ◆ *Když Ježíš dokončil tuto řeč, stalo se, že zástupy žasly nad jeho učením, protože je vyučoval jako ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci. (Matouš 7:28-29)*

Zákoníci vyučovali – vykládali zákon staré smlouvy. Židé pochopili, že Ježíš nevykládá mojžíšovský zákon jako jeden ze znalců zákona, ale že svojí vlastní mocí celý mojžíšovský zákon nahrazuje novým učením – svým Slovem. Proto žasli! Tento učitel nebyl lepší interpret slova zákona, ale Slovo samo! Bylo jim jasné, že Ježíš nebyl jako zákoníci. Zákoníci připomínali židům nároky Mojžíšova zákona a jeho požadavek svatosti, spravedlnosti a dobra. To je vše, co mohli dělat. Ježíš však postavil tento smrtící zákon, jenž nikdo nemohl dodržet, do kontrastu s novým zákonem milosti. Zákoníci mohli nanejvýš citovat výklad jiných zákoníků, ale nikdy nemohli mluvit ve svém vlastním jménu tak, jako Ježíš:

- ◆ *Slyšeli jste, že předkům bylo řečeno [Mojžíšem]: `Nezabiješ,´ a kdokoli by zabil, bude vydán soudu. Já [Kristus] vám však říkám, že každý, kdo se bezdůvodně zlobí na svého bratra, bude vydán soudu... (Mt 5:21-22a)*

Zákoníci si nemohli dovolit srovnávat Mojžíšova slova se svými vlastními tak, jak to dělal Ježíš:

- ◆ *Kdokoli tedy slyší tato má slova a plní je, bude podobný moudrému muži, který postavil svůj dům na skále. (Matouš 7:24)*

ZÁPAS O DUŠI 25

Výše citovaný verš nenabádá židy, aby poslouchali Mojžíšova slova. Každý posluchač chápal, že slova, která slyší, jsou slova nová – slova Kristova. Ježíš přece nemluvil jako zákoník. Ježíš kázal jako nový Prorok a nový Zákonodárce právě přicházejícího království milosti. Kdo ze starozákonních židů chápal Ježíšova slova zaznamenaná Matoušem 7:24 tak, jak je v podstatě chápu mnozí naši bratři v Kristu, kteří vyznávají TS a jí podobné?:

Kdokoli tedy slyší tato Mojžíšova slova, jež vám já, Ježíš, vykládám, co skutečně znamenají, a plní je, bude podobný moudrému muži, který postavil svůj dům na skále...

Snad ani jeden starozákonní žid Ježíšovým slovům tak nerozuměl – proto ta nenávisť! Kdyby je tak chápal, Ježíš by byl jejich nejmoudřejší zákoník a jistě by nebyl ukřižován.

Těsně před svým odchodem na nebesa Pán Ježíš pronesl svůj nejdůležitější odkaz učedníkům:

- ◆ *Ježíš přistoupil, promluvil k nim a řekl: „Je mi dána **veškerá moc** na nebi i na zemi. Proto jděte, dělejte učedníky ze všech národů; **křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.** A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. Amen. (Matouš 28:18-20)*

Ježíš Kristus ustanovil nové zákony a přikázání. Kdyby pouze správně vyložil všechny Mojžíšovy zákony a přikázání, kdyby Ježíš Kristus nasměroval svůj věřící lid zpět k dokonalému výkladu Mojžíšova desatera a posvěceného života, jak věří mnozí naši bratři v Kristu, kde potom najdeme Mojžíšův přikaz, aby jeho učedníci byli pokřtěni ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého? Kdyby byl Mojžíš naživu dnes, přikázal by nám, bez jakýchkoliv pochyb, totéž, co Ježíšova matka:

- ◆ *Jeho matka řekla služebníkům: „Udělejte, cokoli by vám [Ježíš] řekl.“ (Jan 2:5)*

Mojžíš by nás jistě poslal k Ježíšovi a k Ježíšovým přikázáním. Určitě by nás neodkázal na sebe a na svoje desatero, které Ježíš pouze správně vyložil. Slova samotného Mojžíše to potvrzují:

- ◆ *Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratří, proroka jako jsem já [Mojžíš]. **Jeho [Ježíše] budete poslouchat.** (Dt 18:15)*

Bůh-Otec jasně a zřetelně přikázal prostřednictvím apoštolů Petra, Jakuba a Jana celému Božimu lidu, kdo je jeho Král, kdo je jeho zákon a koho má poslouchat. Dokonce nechal „zmizet“ jak Mojžíše, tak Eliáše, aby nikdo nezůstal na pochybách!

- ◆ *A když se od něho vzdalovali, stalo se, že Petr řekl Ježíši: „Mistře, to je dobře, že jsme zde. Udělejme tedy tři stánky – jeden tobě, jeden Mojžíšovi [reprezentantovi zákona] a jeden Eliášovi [reprezentantovi proroků]!“ **Ale nevěděl, co říká.** A zatímco to říkal, objevil se oblak a zastínil je. A když vcházeli do toho oblaku, dostali strach. Z toho oblaku pak vyšel hlas, který řekl: „**Toto je můj milovaný Syn. Toho poslouvejte.**“ A když ten hlas zazněl, zůstal tam jenom Ježíš. A oni mlčeli a v těch dnech nikomu neoznámili nic z toho, co viděli. (Lukáš 9:33-36)*

Ježíš Kristus je opravdu nový Kněz a nový Zákonodárce – v žádném případě není interpretem Mojžíšova desatera:

- ◆ *Kdyby tedy dokonalost byla skrze levítské kněžství (neboť za něj byl lidu vydán Zákon), proč by ještě bylo potřeba, aby povstal jiný kněz podle Melchisedechova řádu, a nebyl jmenován podle Áronova řádu? **Mění-li se totiž kněžství, nastává nutně i změna Zákona.** (Židům 7:11-12)*

Mojžíšova slova nemohou nikdy být vodítkem křesťanova chování, ta sloužila smrti; křesťan slyší a poslouchá svého Zákonodárce a Kněze – Ježíše Krista. Mojžíšovské desatero je pro znovuzrozeného, nového člověka v němž

26 ZÁPAS O DUŠI

přebývá Boží Duch, příliš nízký standard. Jeho nejvyšší Zákon je Kristus:

- ◆ *A jestliže někdo slyší má slova a nevěří, já ho nesoudím; nepřišel jsem totiž, abych soudil svět, ale abych svět spasil. Kdo mě odmítá a nepřijímá moje slova, ten má, kdo by ho soudil. Slovo, které jsem mluvil, to ho bude soudit v poslední den. Nemluvil jsem totiž sám od sebe, ale Otec, který mě poslal, on mi dal [nová] přikázání, co mám říkat a co mluvit. (Jan 12:47-49)*

Kristův zákon je jediný platný mravní zákon pro dnešního novosmluvního věřícího.

Dnešní věřící žijí pod novou smlouvou milosti Ježíše Krista, mají povinnost podřizovat svoje veškeré duchovní a mravní chování Kristovu zákonu. Novosmluvní věk začal na letnice. Ježíš Kristus dal mnoho nových přikázání, která přesahují desatero. To nejdůležitější, jež dočista překrývá desatero, stejně jako Kristus na hoře proměnění překryl Mojžíše a Eliáše, je toto:

- ◆ *Dávám vám nové přikázání, abyste se navzájem milovali; jako jsem já miloval vás, abyste i vy milovali jeden druhého. (Jan 13:34)*

Věřící lid ve věku nové smlouvy je motivován a přesvědčován svým nově stvořeným srdcem. Duch Boží vložil do srdce každého věřícího lásku k Ježíši Kristu. Ta je prvotním a základním motivem každého nově stvořeného člověka z žida a pohana, aby se podřizoval Kristovu duchovnímu a mravnímu zákonu. Kristus miluje svůj lid za nějž se obětoval, proto jeho lid miluje Kristův zákon lepší smlouvy a podřizuje se novým přikázáním. Tento motiv ve věku staré smlouvy neexistoval.

- ◆ *Nyní pak [Ježíš] obdržel o tolik významnější službu, nakolik je také prostředníkem lepší smlouvy, která je založena na lepších zaslíbeních. Kdyby totiž ta první smlouva byla bez vady, nehledalo by se místo pro druhou. (Židům 8:6-7)*

V následujícím biblickém textu je výslovně řečeno, že Pavel už není pod mojžíšovským zákonem, ale že je podřizen zákonům Krista.

- ◆ *Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona – i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus [pod zákonem Krista]. (1 Korintským 9:21)*

Kristův zákon obsahuje všechny oddily Nového zákona, jež vyučují, jak žít ve věku nové smlouvy, ať jsou řečeny přímo Kristem, např. Jeho kázání na hoře, nebo zprostředkovány pisateli Nového zákona. Kristův zákon také obsahuje ty starozákonní oddily mojžíšovského zákona, které byly do věku nové smlouvy přeneseny a vyučovány jak Kristem, tak apoštoly – viz tabulka dále. Jádrem Kristova zákona je láska, jakou miloval sám Ježíš Kristus:

- ◆ *Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. (Galatským 6:2)*

Tak jako Kristus nesl za svůj lid to nejtěžší břemeno – na kříži nesl jeho potrestání odloučen daleko od Boha – tak jeho lid nese břemeno jeden druhého. Takové přikázání a takovou motivaci bychom v mojžíšovském mravním desateru marně hledali. Novosmluvní věk stojí opravdu na novém zákonu Ducha života v Kristu Ježíši a na nových přikázáních, a především na jiné motivaci, než byl starosmluvní zákon odsouzení, hříchu a smrti (Ř 8:2; 2K 3:7-9).

Věřící kteréhokoliv věku žili vždy pod určitým zákonem.

Nikdy nebyla doba, aby lidé nebyli pod nějakým zákonem. Věk bez zákona nikdy neexistoval. Protože je na tomto světě hřích, proto máme i zákony. Lidské soužití bez zákona není možné:

- ◆ *Každý, kdo páchá hřích, páchá i bezzákonnost; a hřích je bezzákonnost. (1 Janův 3:4)*

1. **Vyslovený zákon** obsahuje ta přikázání, která dal Pán Bůh Adamovi a Evě v rajske zahradě. Tato přikázání

ZÁPAS O DUŠI 27

nebyla zapsána. Víme však o nich proto, že jsou zmíněna v Písmu.

a) Vyslovený zapovídací zákon před pádem člověka:

◆ *Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však **nejez**. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Genesis 2:15-17)*

b) Vyslovený zákon obětování po pádu člověka (vyvozením):

◆ *Po jisté době přinesl Kain Hospodinu **obětní dar** z plodin země. Také Ábel přinesl **oběť** ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar, na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři. (Genesis 4:3-5)*

2. Zákon svědomí je to neurčité poznání existence dobrého a zlého. Každý člověk má jistý stupeň svědomí. Svědomí je nepsaný, nedokonalý zákon, přesto dostačuje k tomu, aby odsoudil každého člověka. Nikdo nemůže dodržet vlastní zákon svědomí, a proto je každý přirozený člověk již odsouzen svým svědomím:

◆ *Všichni, kteří hřešili bez Zákona, bez Zákona také zahynou; a všichni, kteří hřešili pod Zákonem, budou Zákonem souzeni. (Neboť před Bohem nejsou spravedliví ti, kdo Zákon slyší, ale ospravedlnění budou ti, kdo Zákon plní. Když totiž poháně, kteří nemají [mojžíšovský] Zákon, dělají z přirozenosti to, co [mojžíšovský] Zákon přikazuje, takoví, ač nemají Zákon, jsou Zákonem sami sobě. Takoví prokazují dílo Zákona zapsaného v jejich srdcích, což dosvědčuje i jejich svědomí a myšlenky, které se navzájem obviňují anebo obhajují.) To se stane v den, kdy Bůh bude soudit lidská tajemství podle mého evangelia skrze Ježíše Krista. (Ř 2:12-16)*

3. Mojžíšovský zákon je zákon staré smlouvy. Jeho „ústavou“ bylo desatero. Byl to právní (legální) řád se všemi zákonnými důsledky, jenž byl Bohem ustanoven výhradně jen s etnickým Izraelem. Tento právní řád vyžadoval naprostou poslušnost. Jen jeden přestupek, jen v jednom bodě, odsuzoval k smrti. Proto to byla slavná služba smrti, literami vyrytá do kamenů, jež byla synům Izraele dána z Boží milosti, ale žádnou milost neobsahovala (2K 3:7-9). Mojžíšovský zákon je jako celek v Kristu překonaný. Jakékoliv výzvy, aby se křesťané vrátili ke kořenům židovské víry, nevedou ke Kristu, ale na scestí. Kdokoliv dnes ve věku nové smlouvy spoléhá na starosmluvní zákony, pravidla a přikázání, podobá se těm židům, kteří nejsou obráceni k Pánu Ježíši:

◆ *Jejich myslí se však zatvrdily. Až do dnešního dne totiž zůstává při čtení Staré smlouvy tatáž rouška neodkrytá, neboť se odnímá jen v Kristu. **Když tedy bývá čten Mojžíš, na jejich srdci leží až do dnešního dne rouška. Jakmile se však člověk obrátí k Pánu, je ta rouška odstraněna.***

(2 Korintským 3:14-16)

Bůh neurčil ani jeden úsek mojžíšovského zákona, tedy ani jeho zkrácenou, kodifikovanou „mravní ústavu“ – desatero (Ex 19 a 20), aby byl byt jen na chvíli zákonem skutečného Božího lidu v Kristu. Skutečný Boží lid je pod Kristovou novou smlouvou – pod zákonem milosti v Kristu Ježíši.

Co bylo přeneseno z mojžíšovské právní smlouvy do nové smlouvy Boží milosti?

Již jsme si řekli, že Kristův zákon obsahuje nejen nová Ježíšova přímá a apoštoly zprostředkovaná přikázání, ale obsahuje rovněž ty starozákonní oddíly mojžíšovského zákona, které byly do věku nové smlouvy přeneseny a vyučovány jak Kristem, tak apoštoly. Zde je neúplné srovnání:

28 ZÁPAS O DUŠI

Mojžíšovský mravní zákon – stará smlouva sloužící smrti	Kristův zákon – nová smlouva zákon Ducha života v Kristu
<p>◆ 1. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. (Ex 20:3)</p>	<p>◆ ... Vždyť i my jsme smrtelní lidé jako vy. Zvěstujeme vám, abyste se od těchto mar-ných věcí obrátili k živému Bohu, který učinil nebe, zemi, moře a všechno, co je v nich. (Sk 14:15b)</p> <p>◆ ... pro nás je ale jediný Bůh – Otec, z něhož je všechno, i my pro něj; a jediný Pán – Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my skrze něj. (1K 8:6)</p>
<p>◆ 2. Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. (Ex 20:4-6)</p>	<p>◆ Děti, varujte se modlářství. (1J 5:21)</p> <p>◆ Nebud'te ani modláři, jako někteří z nich, jak je napsáno: „Lid si sedl, aby jedl a pil, a vstali, aby se bavili ...“ (1K 10:7)</p>
<p>◆ 3. Nezneužíješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval. (Ex 20:7)</p>	<p>◆ Především však, bratři moji, nepřísahaňte – ani při nebi, ani při zemi, ani žádnou jinou přísahou – ale ať vaše „Ano“ znamená ano a „Ne“ ne, abyste nepropadli soudu. (Jk 5:12)</p>
<p>◆ 4. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20:8-11)</p> <p>◆ Budete dbát na den odpočinku; má být pro vás svatý. Kdo jej znesvětlí, musí zemřít. ... Každý, kdo by dělal nějakou práci v den odpočinku, musí zemřít. ... Ať tedy Izraelci dbají na den odpočinku a dodržují jej po všechna svá pokolení jako věčnou smlouvu. To je provždy platné znamení mezi mnou a syny Izraele. ... (Ex 31:14-17)</p> <p>Sobotní odpočinek je věčné znamení, jako byla obřizka. Toto přikázání tedy nemá „mravní“ povahu – má povahu „obřadní“. Nedodržení sobotního odpočinku znamenalo odmítnutí celého mojíšovského zákona, tj. zahození „snubního prstenu“, který navlékl Hospodin etnickému Izraeli. Proto se přestoupení trestalo okamžitě smrtí!</p>	<p>◆ Kdyby je totiž Jozue uvedl do odpočinku, nemluvil by potom Bůh o jiném dni. A tak Božím lidu zůstává svátek. Vždyť ten, kdo vstoupil do jeho [Kristova] odpočinku, odpočinul od svých skutků, tak jako i Bůh odpočinul od svých. (Ž 4:8-10)</p> <p>Ježíš Kristus naplnil věčně platné znamení – 4. přikázání sobotního odpočinku. To bylo pouhým stínem toho skutečného, věčně platného znamení mezi Kristem a Jeho lidem, zaslíbeným Izraelem – Abrahamovým potomstvem. V novosmluvním věku je „snubním prstěnem“, který Kristus navlékl Svému lidu, věčně platné spočinutí (odpočinutí) v Kristu. Kristus je sobotní odpočinek a Jeho lid dodržuje „sobotu“, když spočívá v Kristově dokonale dokonaném vykupujícím díle na kříži.</p> <p>Kdo v Kristu neodpočívá, ten na svém vykoupení pracuje skutky, tj. zahazuje Kristův „snubní prsten“, stejně jako ti z židů kdo v 7. sobotní den neodpočinuli od svých skutků a sbírali třeba jen dříví na topení. Proto oba přestupky v obou případech znamenají smrt.</p> <p>Čtvrté přikázání je nádherný fyzický předobraz věčně platného znamení duchovní skutečnosti, tj. odpočinutí v Kristu od svých skutků, tak jako On odpočinul od skutků svého vykupujícího díla na kříži a posadil se na trůn po pravici Boží. Fyzický sobotní odpočinek byl naplněn duchovním odpočinkem v Kristu, a proto 4. přikázání, jako jediné, nebylo „přeneseno“ ze starosmluvního desatera do nové smlouvy.</p> <p>Naplnění 4. přikázání Pánem Ježíšem Kristem vyžaduje samostatnou studii.</p>

ZÁPAS O DUŠI 29

Mojžíšovský mravní zákon – stará smlouva sloužící smrti	Kristův zákon – nová smlouva zákon Ducha života v Kristu
◆ 5. Cť svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. (Ex 20:12)	◆ Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. ‘Cť otce svého i matku svou’ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: ‘aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.’ (Ef 6:1-3)
◆ 6. Nezabiješ (Ex 20:13)	◆ Neboť to je to poselství, které jste slyšeli od počátku, abychom milovali jedni druhé. Ne jako Kain, který byl z toho zlého a zavraždil svého bratra. A proč ho zavraždil? Protože jeho skutky byly zlé, kdežto skutky jeho bratra spravedlivé. Nedívejte se, moji bratři, jestliže vás svět nenávidí. My víme, že jsme přešli ze smrti do života, neboť milujeme bratry. Kdo nemiluje bratra, zůstává ve smrti. Každý, kdo nenávidí svého bratra, je vrah; a víte, že žádný vrah nemá věčný život, který by v něm zůstal. (1J 3:11-15) ◆ Vždyť to „Nezcizoložíš, nezabiješ, nebudeš krást, nevydáš falešné svědectví, nebudeš žádostivý “ a je-li ještě nějaké jiné přikázání, je shrnuto v tomto slově: „ Budeš milovat svého bližního jako sám sebe. “ (Ř 13:9)
◆ 7. Nesesmilníš. (Ex 20:14)	◆ O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti ať se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu. Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří; vy máte vzdávat Bohu díky! Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím. Nenechte se od nikoho svést prázdnými slovy, aby vás nestíhl Boží hněv jako ty, kdo ho neposlouchají. Proto s nimi nemějte nic společného. (Ef 5:3); [Ř 13:9 výše]
◆ 8. Nepokradeš. (Ex 20:15)	◆ Kdo kradl , ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými. (Ef 4:28); [Ř 13:9 výše]
◆ 9. Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví. (Ex 20:16)	◆ Nelžete jedni druhým, když jste již svlékli starého člověka s jeho skutky a oblékli toho nového, jenž se obnovuje k plnému poznání podle obrazu Toho, který ho stvořil. (Ko 3:9) ◆ Proto zanechte lži a `mluvte pravdu každý se svým bližním`, vždyť jste údy téhož těla. (Ef 4:25)
◆ 10. Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu. (Ex 20:17)	◆ O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti ať se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu. ... Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím. (Ef 5:3,5)

30 ZÁPAS O DUŠI

Všimněte si, že většina přikázání je v pravém sloupci umocněna. Rád bych znovu připomenul, že pravý sloupec – Kristův zákon – je věřícími dodržován s naprosto odlišnou motivací, než byl dodržován levý sloupec věřícím ostatkem židů ve staré smlouvě. Kde je nový kněz, tam je nový zákon (Žd 7:12).

Závěr

Československý zákon trestal vraždu. Český zákon trestá vraždu také. Dnešní český vrah nebude odsouzen podle československého zákona, ale podle českého zákona. Není podstatné, že většina paragrafů zákona Československa byla převedena do zákonů Česka. Chci říci, že ten, kdo přestupuje Boží zákon, ten, kdo neodpočívá v Kristu, nebude souzen, protože přestoupil Mojžíšův zákon smrti staré smlouvy, nýbrž bude souzen proto, že přestoupil Kristův zákon nové smlouvy milosti, což je nesrovnatelně závažnější přestupek!

V USA mnozí křesťané bojují za právo zachovat mojžíšovské desatero ve veřejných budovách, jako jsou některé školy, soudy a státní úřady. V těchto veřejných budovách je desatero často součástí původního historického interiéru či exteriéru. Zdá se, že veřejné budovy budou zbaveny jakéhokoliv odkazu židovsko-křesťanské minulosti. Plně stojím za zachováním původní dekorace veřejných budov desaterem, přestože mým Zákonem je Kristus – už by bylo dobojováno. Nápis by byly již dávno odstraněny!

Modlím se, aby vás Boží Duch přesvědčil, že stará mojžíšovská smlouva, včetně desatera, byla naplněna ukřižováním našeho Pána Ježíše Krista.

*Zpracoval a napsal – pst –
Inspirace: (1) články a pojednání
Geoffa Volkera a Steva Lehrera
(2) Otevřený dopis
Johna G. Reisingera R.C. Sproulovi*

VÝZNAM LETNIC V DĚJINÁCH SPÁSY

Význam letnic týkající se zaslíbeného příchodu Ducha

Boží zjevení sebe sama bylo pozvolné a postupné a je spojeno s Jeho spásným jednáním v dějinách. Jak Bůh zvolna odkrýval svůj plán spásy, tak odkrýval i tajemství o sobě. Jehovův (Hospodinův) autoportrét ve Starém zákoně je převážně monoteistický, tzn. jde o portrét jediného živého a pravého Boha, jak dokazuje příklad Šemy:

◆ *Slyš, Izraeli: Hospodin, náš Bůh,
Hospodin je jeden! (Dt 6:4, NBK)*

Ústy proroků však Bůh zároveň mluvil o příchodu a božském mesiášském králi, bohočlověku, který měl být synem Davidovým. Například Izajáš praví:

◆ *Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje. (Iz 9:5, CEP).*

Toto proroctví se splnilo s vtělením Ježíše Krista, s jeho prvním příchodem.

V Ezechieli 36 najdeme vedle dalších zaslíbení týkajících se Nové smlouvy také tato Pánova slova:

◆ *Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstráním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. Pak budete sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim otcům, budete mým lidem a já vám budu Bohem.“ (Ez 36:25-28; srov. 37:14; 39:29)*

Zde Pán slibuje, že přijde den, kdy – v jazyce Jeremjáše 31:34 – odpustí svému lidu jeho nepravost a jeho hříchy už nebude připomínat. Dá jim pak také nové srdce (vyjádření popisující jejich

ZÁPAS O DUŠI 31

znovuzrození a obnovení) a vloží do jejich nitra Svého Ducha, který v nich bude přebývat a vést je k poslušnosti k Jeho zákonům „učiním, že se budete řídit mými nařízeními“ a ke společenství s Ním „budete mým lidem a já vám budu Bohem“. Jehova rovněž mluvil o dni, kdy vylije svého Ducha na svůj lid. O době, kdy Davidův dům bude opuštěn a jeho země propadne kletbě, Bůh říká:

- ◆ *Na zemi lidu mého trní a hloží vzejde, anobř na všech domích veselých a městě plésajícím. Nebo rozkošný palác opuštěn bude, hluk města přestane, hrad vysoký a věže obráceny budou v jeskyně na věčnost, k radosti divokým oslům, a ku pastvišti stádům. Dokudž nebude vylit na nás duch s výsosti, a nebude obrácena poušť v pole úrodné, a pole úrodné za les počítáno.* (Iz 32:13-15, KR)

Pán slibuje budoucí vylití Svého Ducha – událost, která předznamená období velkých požehnání, kdy bude „obrácena poušť v pole úrodné“. O tomtéž mluví Bůh i v Izajáši 44:

- ◆ *Neboj se, Jákože, můj služebníku, Ješurúne, jehož jsem vyvolil. Já vyleji vody v místa zprahlá žízní, bystřiny na suchou zemi. Já vyleji svého ducha na tvé potomstvo a své požehnání na ty, kteří z tebe vzejdou. Porostou jak mezi trávou, budou jako topoly při tekoucích vodách.* (Izajáš 44:2-4) (Iz 44:2-4, CEP; Ješurún = titul Izraele znamenající upřímný, čestný – pozn. překl.)

Pán slibuje, že Jeho lid, nyní sužovaný Jeho soudy, zažije oživující vylití Ducha, které je zde přirovnáno k bystřinám [vylitým] na suchou zemi, a že Jeho lid poroste „jako topoly při tekoucích vodách“.

Zvažte také proroctví Jóela, které Petr zmiňuje o letnicích:

- ◆ *I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši*

starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Rovněž na otroky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha. (Jl 3:1-2)

Ježíš nazval předpovídaný příchod Ducha „zaslíbením mého Otce“ (L 24:49; Sk 1:4-5) a o této významné události mluvil takto:

- ◆ *A já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce [nebo: Utěšitele], aby byl s vámi navěky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude. ... Toto vám pravím, dokud jsem s vámi [tj. zatímco jsem s vámi osobně přítomen]. Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.* (J 14:16-17, 25-26, CEP)

Později Ježíš znovu hovořil o chvíli, která nastane po Jeho odchodu, kdy se splní Otcovo zaslíbení příchodem Ducha, jenž bude přebývat v Jeho učednících:

- ◆ *Já vám však říkám pravdu: Je pro vás užitečné, abych odešel [tj. vzdálil Svoji fyzickou přítomnost]. Jestliže totiž neodejdu, nepřijde k vám Utěšitel; jestliže však odejdu, pošlu ho k vám. A on, až přijde, bude světu podávat důkaz o hříchu, o spravedlnosti a o soudu. ... Ještě vám mám mnoho co říci, ale teď to nemůžete unést. Až však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale cokoli uslyší, to bude mluvit; bude vám oznamovat i věci, které mají přijít. On mě oslaví, neboť vezme z mého a bude to oznamovat vám.* (J 16:7-8, 12-14, NBK)

O čem proroci mluvili jako o vylití svatého Ducha, o tom Pán Ježíš mluvil jako o splnění zaslíbení Otce, tedy o poslání Ducha Otcem na žádost Jeho Syna.

Letnice jsou naplněním těchto proroctví – nejen proroctví starozákonních proroků, ale i proroctví velkého proroka, Pána Ježíše Krista. A přestože svatý Duch

32 ZÁPAS O DUŠI

byl činný již ve všech předchozích epochách, Jeho příchod o letnicích započal novou epochu Jeho služby. Šlo o tak výraznou změnu, že o ní apoštol Jan napsal těmi nejdůležitějšími slovy, jaká si lze jen představit:

- ◆ *Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra, jak praví Písmo. To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven. (J 7:37-39, CEP)*

Ať řekneme o působení Ducha před letnicemi cokoli, v porovnání s Jeho účinkováním v novosmluvní církvi lze v jistém smyslu tvrdit, že „dosud Duch svatý nebyl“. Letnice značí počátek nové epochy dějin – věk, jenž může právem být nazýván „věkem Ducha“. Celkově vzato, jako bylo vtělení Krista dějinným adventem druhé osoby Trojice, tak v souladu s pokračujícím sebeodhalováním Boha byly letnice dějinným adventem třetí osoby Boží Trojice.

Význam letnic týkající se pokračování Kristova díla

Důležitost letnic můžeme rovněž spatřit ve vztahu, jenž existuje mezi dílem Krista a příchodem Ducha. Obvykle chápeme coby konec Ježíšovy pozemské služby, když obtěžán hříchy zemřel, když vstal z mrtvých a když vystoupil na nebesa. Máme sklon spojovat vrchol Pánovy služby s dokonáním díla spásy. Obvykle vnímáme Kristovu současnou činnost pouze v rámci Jeho nebeské služby, tj. jako Velekněze přimlouvajícího se za Svůj lid. Takový pohled na Kristovu nynější službu však není dostatečně obsáhlý. Je pravda, že sedí po pravici Otce, kde se coby Velekněz zastává Svých věrných; hranice Jeho působení však tímto nekončí. Nový zákon popisuje, jak Kristova vykupující činnost pokračuje i po Jeho nanebevstoupení.

Letnice jsou počátkem tohoto neutuchajícího působení Krista. Vychází to najevo již během služby Jana Křtite-

le, který prohlásil o Tom, který měl přijít po něm, že

- ◆ *On vás bude křtít Duchem svatým. (Mk 1:8, CEP)*

Podle Jana Křtitele tedy sám Kristus osobně křtí lidi Duchem svatým. Ve svém komentáři na téma příchodu Ducha o letnicích mluví také Petr o křtu Duchem svatým jako o díle nanebevstoupivšího Krista:

- ◆ *Tohoto Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni jsme toho svědky. Když byl tedy Boží pravici vyvýšen, přijal od Otce zaslíbení Ducha Svatého a vylil to, co nyní vidíte a slyšíte. (Sk 2:32-33)*

Podle bible je křest Duchem svatým dílo Krista stejně, jako je to dílo Ducha. Tak tomu bylo o letnicích a tak tomu je i dnes. Pán Ježíš z nebes nyní osobně vylévá svatého Ducha na Svůj lid. Jeho pokračující služba však zahrnuje víc, než nebeské udílení Ducha. Když Ježíš mluvil o příchodu Ducha, zmínil Svoji vlastní osobní přítomnost, která zachvátí učedníky:

- ◆ *„A já budu prosit Otce a dá vám jiného Utěšitele [allon parakléton; allon = jiného stejné povahy, parakléton = přicházejícího po boku], aby s vámi zůstal na věky, toho Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout, neboť ho nevidí ani ho nezná. Vy ho však znáte, protože přebývá u vás a bude ve vás. Nenechám vás jako sirotky [osiřelé, bez rodičů], přijdu k vám. Ještě krátký čas a svět mě už nevidí, ale vy mě uvidíte. Protože já žiji, i vy budete žít. V ten den poznáte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně a já ve vás. Kdo má moje přikázání a zachovává je, to je ten, který mě miluje. A kdo mě miluje, bude milován mým Otcem a já ho budu milovat a zjevím mu sám sebe.“ Judas (ne ten Iškariotský) mu řekl: „Pane, jak to, že chceš zjevit sám sebe nám, a ne světu?“ Ježíš mu odpověděl: „Jestliže mě někdo miluje, bude zachovávat mé slovo; a můj Otec ho bude milovat a přijde-*

me k němu a zřídíme si u něj příbytek.“ (Jan 14:16-23)

Ježíš říká Svým učedníkům, že jako odpověď na Jeho prosbu pošle Otec jiného, dalšího parakléta – stejné podstaty jako On sám, přicházejícího vedle nich, po jejich boku – tj. Ducha pravdy, který s nimi zůstal na věky (14:16-17). Ale všimněte si, jak ještě Ježíš mluví o příchodu Ducha: „*Přijdu k vám“ (14:18)*. V příchodu Ducha je sám Ježíš osobně zahrnut, aby přebýval se Svými učedníky. „*V ten den poznáte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně a já ve vás.“ (14:20)* A dále „*kdo mě miluje, bude milován svým Otcem a já ho budu milovat a zjevím mu sám sebe“ (14:21)*. Příchod Ducha je zjevením Krista Jeho lidu. A přeče dále Ježíš říká: „*Jestliže mě někdo miluje, bude zachovávat mé slovo; a můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a zřídíme si u něj příbytek.“ (14:23)*

Bezesporu se zde nacházíme v hlubině oceánu tajemství, kterým je Boží Trojice. Nicméně nesmíme přehlédnout zjevnou pravdu, že současně s příchodem Ducha přicházejí i Otec a Syn, aby si zřídili příbytek v Božím lidu. Zvláště pak zdůrazňuje Nový zákon přítomnost Krista v přítomnosti Ducha. To měl bezpochyby na mysli i Ježíš, když řekl:

◆ *Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich. (Mt 18:20, CEP)*

Kristus sám je přítomen uprostřed shromáždění, kde se vyskytuje i Duch svatý. Zde nacházíme také vysvětlení, jak Ježíš plní svůj slib:

◆ *A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. (Mt 28:20, NBK)*

Proto mohou apoštolové mluvit tak otevřeně o Duchu svatém jako o „*Duchu Kristově*“ (Ř 8:9, 1Pt 1:11, CEP), o „*Duchu Ježíše Krista*“ (Fp 1:19, CEP) či o „*Duchu svého [tj. Božího] Syna*“ (Ga 4:6, CEP). Proto rovněž může Pavel mluvit o tajemství, jímž je „*Kristus ve vás, ta naděje slávy*“ (Kol 1:27, NBK), a říkat, že

◆ *jestliže však je Kristus ve vás, je sice tělo mrtvé kvůli hříchu, ale duch žije kvůli spravedlnosti. (Ř 8:10, NBK)*

Letnice jsou proto významné, že představují počátek důležité stránky Kristovy současné služby coby Pána na nebesích. V den letnic vylil Ježíš Ducha na Svůj lid a v této činnosti pokračuje do dnešního dne. Pokaždé, když konvertita obdrží Ducha, je to proto, že mu Jej udělil Pán Ježíš z nebe. A v osobě Ducha přichází – způsobem, který nám neproniknutelné tajemství Boží Trojice nedovolí blíže popsat či vymezit – také osoba Syna a osoba Otce, aby přebývaly s Božím lidem. Tímto způsobem, v přítomnosti „*Ducha Kristova*“, je s námi Kristus po všechny dny až do skonání světa.

Význam letnic týkající se požehnání Nové smlouvy

Skrze proroka Jeremjáše slíbil Jehova, že uzavře (doslova učiní) novou smlouvu:

◆ *Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu. Ne takovou smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíše jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem. Už nebude učít každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudou připomínat. (Jr 31:31-34)*

Podle tohoto proroctví se bude společenství Nové smlouvy vyznačovat čtyřmi rysy:

34 ZÁPAS O DUŠI

- (1) Božím zákonem vepsaným do srdce,
- (2) důvěrným vztahem s Bohem,
- (3) všeobecnou znalostí Boha a
- (4) konečným odpuštěním hříchů.

Podle Izajáše bude toto poslední požehnání zajištěno Mesiášovým utrpením za hřích, Jeho obětní smrtí, která dosáhla toho, co starosmluvní oběti za hřích nemohly zajistit, totiž konečné odpuštění hříchů (Iz 53). Podle proroků však budou první tři požehnání zaslíbená v Jeremjášovi 31 spojená s vylitím Božího Ducha na novosmluvní společenství. Jak poznáme za chvíli, je příchod Ducha o letnicích a Jeho následné působení v Božím lidu naplněním slibů Nové smlouvy do stejné míry, jako je jím příchod Krista a Jeho smrt za naše hříchy. Podívejme se tedy na ony tři úvodní rysy Nové smlouvy:

První požehnání zaslíbené jako součást Nové smlouvy zní: „*Svůj zákon jim dám do nitra, vepíší jim jej do srdce.*“ Na Sinaji napsal Jehova Svůj zákon na kamenné desky. Při té příležitosti lid prohlásil:

◆ *Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil. (Ex 24:7)*

Dobré úmysly Mojžíšova lidu nicméně nezaručovaly jeho poslušnost. Lidé potřebovali novou přirozenost, srdce osvobozené z otroctví hříchu, zákon napsaný nejen na deskách z kamene, ale také na „deskách“ jejich srdcí. Někteří Izraelité Staré smlouvy toto požehnání měli (srov. Iz 51:7, Žalmy 37:

29,31,40:9), což se ale nedalo říci o Izraeli jako celku, jak dokládají hříchuplné dějiny vyvoleného národa. Většina tohoto lidu byla bezbožná. Očividně porušovali Boží zákon. Nakonec je Bůh za jejich odpadlictví poslal do zajetí. Na rozdíl od Izraele Staré smlouvy se novosmluvní Izrael (tj. všichni, kteří jsou Abrahamovým potomstvem skrze víru v Krista) vyznačuje zvnitřněním Božího zákona (tedy vepsáním zákona do srdce), jež je dosaženo přebýváním Ducha svatého a Jeho mocným působením v srdci. A výsledkem této činnos-

ti Božího Ducha je novosmluvní lid, charakteristický spravedlností a poslušností Božímu zákonu.

Prorok Ezechiel popsal, co se stane, až Bůh vloží Svého Ducha do Svého lidu:

◆ *Opět posvěťím své veliké jméno, znesvěcené mezi pronárody, jméno, které jste vy uprostřed nich znesvětili. I poznají pronárody, že já jsem Hospodin, je výrok Panovníka Hospodina, až na vás ukáží před jejich očima svou svatost. Vezmu vás z pronárodů, shromáždím vás ze všech zemí a přivedu vás do vaší země. Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstráním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. (Ez 36:23-27)*

První požehnání Nové smlouvy, podle Jeremjáše, je: „*Svůj zákon jim dám do nitra, vepíší jim jej do srdce.*“ (Jr 31:33) Ezechiel říká, že toto zvnitřnění Božího zákona je výsledkem přítomnosti a mocného působení Ducha. „*Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich.*“ (Ez 36:27)

Druhé Bohem zaslíbené požehnání Nové smlouvy spočívá v důvěrném vztahu, který bude novosmluvní lid s Bohem zažívat: „*Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.*“ (Jr 31:33) To samozřejmě slíbil Bůh i ve Staré smlouvě (srov. Ex 6:2-8, Dt 26:16-19, 27:9-10). Svě požehnání Bůh symbolizoval Svým pobytem mezi Izraelci v nejsvětější svatyni stanu setkávání a později chrámu (srov. 1Kr 6:11-13). Avšak když se Izraelci odvrátili od smluvního vztahu s Bohem, když porušili smlouvu, ukončil Jehova společenství s nimi, stáhl

ZÁPAS O DUŠI 35

Svoji přítomnost z jejich středu a poslal je do zajetí.

Ezechiel říká, že až Bůh vloží Svěho Ducha do Svěho novosmluvního lidu, vybuduje Svou svatyni uprostřed nás navěky a založí s námi důvěrný vztah. A protože přítomnost a působení Ducha v nás přináší plody v podobě naší poslušnosti Božímu zákonu, můžeme se těšit z věčné smlouvy pokoje s Bohem. On slibuje, že nás nikdy nepustí, tak jako opustil starosmluvní Izrael.

◆ *I poznáte, že já jsem Hospodin, až otevřu vaše hroby a vyvedu vás z hrobů, můj lide. Vložím do vás svého ducha a oživnete. Dám vám odpočinutí ve vaší zemi. I poznáte, že já Hospodin jsem to vyhlásil i vykonal, je výrok Hospodinův. ... David, můj služebník, bude nad nimi králem a jediným pastýřem všech, budou se řídit mými řádami, budou zachovávat má nařízení a jednat podle nich. Budou sídlit v zemi, kterou jsem dal Jákobovi, svému služebníkovi, v níž sídlili vaši otcové. Budou v ní sídlit oni i jejich synové a synové jejich synů navěky a David, můj služebník, bude jejich knížetem navěky. Uzavřu s nimi smlouvu pokoje; bude to věčná smlouva s nimi, dám jim ji a rozmnožím je a v jejich středu zřídím svou svatyni navěky. Můj příbytek bude nad nimi a já jim budu Bohem a oni budou mým lidem. I poznají pronárody, že já Hospodin jsem ten, kdo posvěcuje Izraele, až má svatyně bude navěky v jejich středu.*

(Ez 37:13-14,24-28, srov. Jr 32:40)

Ezechiel popisuje příchod Ducha jako Boží zřízení svatyně uprostřed Svěho lidu, aby zde s námi přebýval v důvěrném vztahu pod věčnou smlouvou pokoje. Podle Nového zákona buduje dar Ducha nejen každého jednotlivého křesťana, ale i společně celou církev, jakožto chrám Ducha svatého.

◆ *Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Kdo ničí*

chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. (1 Korintským 3:16-17)

O letnicích, při příchodu Ducha, založil Bůh Svoji svatyni uprostřed lidu Nové smlouvy a vstoupil s námi do důvěrného vztahu prostřednictvím smlouvy pokoje.

Třetí požehnání spjaté s Novou smlouvou představuje všeobecnou znalost Boha ze strany novosmluvního Izraele. „Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův.“ (Jr 31:34) V době Staré smlouvy byli mezi Izraelci ti, kteří znali Boha (znalostí srdce). David se modlil:

◆ *Uchovej své milosrdenství těm, kdo tě znají, a svou spravedlnost těm, kdo mají přímé srdce. (Žalmy 36:11)*

Jinak řečeno, ti, kdo znají Boha, mají přímé srdce, tzn. důkazem jejich srdečné znalosti Boha je jejich morální integrita. Mezi starosmluvním Izraelem byli opravdu tací, co znali Boha. Byli ale i jiní, např. Éliho synové,

◆ *bezbožní, a neznali Hospodina (1S 2:12, KR).*

Jejich hanebné životy prokazovaly, že nemají v srdci žádnou znalost Boha. Pro ně představoval Boží zákon jen slova vyrytá na deskách z kamene; nikdy nebyl vepsán na desky jejich srdcí.

Podle Jeremjášova proroctví už nebude v době Nové smlouvy jen Izrael uvnitř Izraele, tedy duchovní Izrael uvnitř fyzického Izraele. Již více nebudou obřezaní v srdci mezi těmi, kteří byli obřezáni pouze na těle. Izraelci znali Boha už nebudou uprostřed Izraelců, kteří Boha neznají. Jeremjáš si naříkal, že nemůže nalézt znalost Boha mezi lidem Izraele, neboli nemůže nalézt znalost Boha v srdcích, jež nese ovoce plněním Božích příkazů.

◆ *Proběhněte ulicemi Jeruzaléma, prohledejte jeho náměstí, jen se dívejte a přesvědčte se, zda najdete*

36 ZÁPAS O DUŠI

někoho, kdo uplatňuje právo, kdo hledá pravdu, a já Jeruzalému odpustím. Říkají-li: „Jakože živ je Hospodin“, jistě přísahají křivě. Hospodine, tobě přece záleží na věrnosti. Biješ je, ale bolestí se nesvíjejí, ničíš je, ale tvá napomínání odmítají. Jejich tváře jsou tvrdší než skála, odmítají se vrátit. Řekl jsem: Jsou to jen nuzáci! Počínají si pošetile, protože neznají Hospodinovu cestu, řády svého Boha. Půjdu tedy k velkým, promluví s nimi, ti přece znají Hospodinovu cestu, řády svého Boha. Avšak ti rovněž rozlomili jho, zpřetrhali pouta. (Jr 5:1-5)

- ◆ *O kdo mi to dá, aby hlava má byla vodou, a oči mé pramenem slzí, abych dnem i nocí oplakati mohl z mordovaných dcerky lidu svého. Ó kdo mne postaví na poušti v hospodě pocestných, abych opustil lid svůj, a odešel od nich; nebo všickni jsou cizoložníci, sběr zpronevěřilých. A natahují jazyka svého ke lži jako lučiště své. Zmocnili se na zemi, ale ne k pravdě; nebo ze zlého ve zlé jdou, a mne neznají, praví Hospodin. (Jr 9:1-3, KR)*

Jeremjáš si bědoval; hledal mezi nuzáky, nejubožejšími lidmi, ale ti „neznají Hospodinovu cestu, řády svého Boha“ (5:4). Obrátil se proto k velkým, významným lidem národa, ale ani ti nebyli o nic lepší, „ti rovněž rozlomili jho, zpřetrhali pouta“ (5:5). Jeremjáš plakal nad bídným stavem Božího smluvního lidu, „nebo všickni jsou cizoložníci ... a mne neznají, praví Hospodin“ (9:3) Jeremjáš hledal mezi Božími lidmi, od těch nejmenších po ty největší, ale nenašel Boha v srdcích Božího smluvního lidu.

Závěr

Význam letnic je patrný především v úloze, kterou příchod Ducha sehrál v ustanovení novosmluvního společenství. Uvedené znaky (či požehnání) charakterizují komunitu Nové smlouvy jsou plodem adventu Ducha a Jeho usídlení se v srdci Božího lidu. Máme tu čest zažívat tato požehnání Nové

smlouvy. Díky Kristově smírcí smrti máme úplné odpuštění hříchů a byli jsme osvobozeni od všech dočasných obřadů, které ke Kristu ukazovaly. Díky příchodu Ducha prožíváme i požehnané ovoce Jeho přítomnosti.

Uvnitř společenství Staré smlouvy byli Izraelci, kteří měli Boží zákon vepsaný do srdcí, těšili se důvěrnému společenství s Bohem, kteří znali Pána. Byli však i mnozí jiní, také členové starosmluvního Izraele, pro které nic z toho neplatilo. Jehova slíbil, že Izrael Nové smlouvy nebude jako Izrael smlouvy Staré. Slíbil, že až Jeho Duch bude vylit, každý člen novosmluvního lidu bez výjimky bude zažívat Jeho přítomnost a moc. O letnicích se tento Boží slib naplnil, takže nyní je existence a působení Ducha v srdci typická pro všechny, kteří tvoří pravý Izrael Nové smlouvy.

Boží Izrael již nezahrnuje jen Abrahamovo tělesné potomstvo, ve kterém přežívají i jeho potomci duchovní. Novosmluvní Izrael sestává pouze z duchovního potomstva Abrahama, tedy z těch, kdo mají víru jako Abraham, kdo jsou obřezáni v srdci, třebaže ne na těle. Jak říká apoštol Pavel, všichni ti, kdo mají Abrahamovu víru (ať už židé nebo pohané),

- ◆ *skrze víru přijali zaslíbení Ducha (Ga 3:14, NBK).*

Ti, kdo přijali Ducha, jsou Boží Izrael:

- ◆ *A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, Izraeli Božímu, pokoj a slitování. (Ga 6:16)*
- ◆ *Neboť pravá obřízka jsme my, kteří sloužíme v Duchu Božím, chlubíme se v Kristu Ježíši a nespolehnáme na sebe/na tělo. (Fp 3:3, KMS).*

Toto je důležitým bodem přetrvávající diskuse s bratry pedobaptisty o podstatě církve. Církev Nové smlouvy už není totéž co shromáždění Staré smlouvy; už nejde o duchovní Izrael uvnitř fyzického Izraele. Církev Nové smlouvy sestává z věřících, kdo jsou znovuzrozeni a obývání Duchem, nikoli z věřících a jejich potomstva.

ZÁPAS O DUŠI 37

Vedle obecných důsledků biblické nauky o letnicích má tato historická událost praktický význam i pro jednotlivé křesťany. Patrně nejlepším dokladem toho jsou Pánova slova v Janovi:

- ◆ *V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žíznil, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra, jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl [dán], neboť Ježíš ještě nebyl oslaven. (Jan 7:37-39)*

Nadešel poslední den slavnosti stánků. Během všech předchozích sedmi dnů procházelo ulicemi procesí, jehož cílem bylo přinést mokrou oběť (úlitbu) na chrámovém oltáři. Po ranním obětování vyšel všechen lid, vedený knězem, od chrámu až k rybníku Siloe. Tam kněz ... naplnil zlatý korbek a nesl ho ulicemi za radostného jásotu davu a zvuku činelů a polnic. Veselí bylo tak velké, že podle rabinů ten, kdo se této slavnosti nezúčastnil, nepoznal, co je radost. Po návratu do chrámu přistoupil kněz k oltáři pro oběť zápalnou ... Během úlitby lidé zpívali do zvuku činelů a polnic slova Izajáše:

- ◆ *S veselím budete čerpat vodu z pramenů spásy. (Iz 12:3)*

Přestože se tento obřad neopakoval poslední den slavnosti, Ježíš ho využívá k živé ilustraci, když říká: „Jestliže kdo žíznil, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra, jak praví Písmo.“ Ježíš tím prohlašuje, že je to On, kdo naplňuje symboliku onoho obřadu, kterého byli svědky v uplynulých sedmi dnech. Tedy že On je tou opravdovou studnicí spásy, z níž je možné čerpat živou vodu. A protože tento rituál v židovském myšlení rovněž symbolizoval událost, kdy na poušti dal Bůh Izraeli vodu ze skály a slíbil jim vylít Svého Ducha v posledním čase, Ježíš zároveň říká, že On je naplněním i tohoto starozákonního symbolu a zaslíbení. Když navíc volá „Jestliže kdo žíznil...“, nevyhnutelně tím

přivádí mysl Svých posluchačů nejen k Izajáši 12:3 („S veselím budete čerpat vodu z pramenů spásy.“), ale i k Izajáši

- ◆ *Ej, všickni žízniví, pojd'te k vodám. (Iz 55:1 KR)*

kde Izajáš také začíná popisovat požehnání, která plynou těm, kdo pijí ze studnice spásy: odvrácení Božího hněvu a místo něho Boží útěcha (12:1) duše, která se „kochá tukem“, tj. nadbytkem (55:2), účast na Boží věčné smlouvě, na „milosrdenství věrně Davidovi prokázaném“ (55:3), „hojně odpuštění“ všech hříchů“ (55:7). Toto jsou

tedy asociace, které Ježíš chtěl vzbudit v myslích těch, kdo slyšeli Jeho slova „Jestliže kdo žíznil, ať přijde ke mně a pije!“ (J 7:37) Z verše Jan 7:38 je patrné, že víra v Ježíše je tím pitím živé vody, ke které nás Kristus zve. Zde Ježíš doslova praví: „Kdo věří ve mne“ (ho pisteuón eis eme). Pojem věřit v Krista (srov. Ga 2:16, Fp 1:29) zahrnuje nejen směr víry (tj. s odkazem k objektu, na který je víra zaměřena), ale i sjednocení s tím či přidružení k tomu, ke komu je víra směřována a na kom víra spočívá. Praktický důsledek je ten, že k přidružení ke Kristu, k jednotě s Ním, dochází tehdy, když v Něho věříme. Když zde Ježíš zdůrazňuje jednotu s Ním, pak říká, že příchodem ke Kristu a vírou v Něho jsme s Ním spojeni a na základě této jednoty v nás začíná přebývat Duch. A jak Ježíš popisuje přebývání Ducha ve věřícím? „Proud živé vody poplyne z jeho nitra.“ Jan pokračuje: „To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl [dán], neboť Ježíš ještě nebyl oslaven.“ (7:39)

Jan 7:37-39 samozřejmě ukazuje k letnicím, k adventu Ducha, kdy oslavený Ježíš vylil Ducha na Svůj lid Nové smlouvy. A díky tomuto daru Ducha, jak jsme viděli dříve, získala novosmluvní komunita velká požehnání. O letnicích se splnilo „Otcovo zaslíbení“, takže nyní je přítomnost a působení Ducha v srdci zkušeností, kterou zažívá každý člen Božího Izraele Nové smlouvy. Máme

38 ZÁPAS O DUŠI

obrovskou výsadu, že můžeme zakoušet požehnání Nové smlouvy. Díky Kristově usmiřující oběti máme úplné odpuštění našich hříchů. A díky příchodu Ducha zažíváme požehnané plody Jeho přítomnosti v nás. On v nás jako proud živé vody mocně působí a přináší ovoce spojené se zdravým, pulzujícím křesťanským životem. Petr říká:

- ◆ *Všecko, čeho je třeba k zbožnému životu, darovala nám jeho božská moc, když jsme poznali toho, který nás povolal vlastní slávou a mocnými činy. (2 Petrův 1:3, CEP)*

Dar Ducha přitom jistě není jen malou částí toho, co nám Bůh daroval ke zbožnému životu. Vždyť Duch nám dal nové srdce, důvěrný vztah s Bohem a také spásnou znalost Boha, tedy všechny ta požehnání, která odlišují věřící jako Boží lid Nové smlouvy. Všude, kde je Duch přítomen, tam Svým lidem – se vsí Svou mocí a životodárností typickou pro proudy živé vody – odhaluje hřích, napomíná je, utěšuje je, vyučuje je a uzpůsobuje Svým potřebám.

Nedávno, když jsem kázal v mém sboru na Jana 7:37-39, zeptal jsem se přítomných, jak chutná živá voda. Neznečištěná voda, zvláště ta z čirého pramene, má výraznou chuť. A také osvěžuje tělo jako žádný jiný nápoj. Když čtete tyto řádky, možná se sami rozpomenete na dobu, kdy jste měli příležitost napít se z přírodního pramene. Nikdy nezapomenu na úžasnou chuť vody z ledovce Athabasca. Ale jak chutná živá voda, kterou vylévá Duch v srdci věřícího? Mnozí dnes poukazují na duchovní dary a tvrdí, že to jsou ty proudy Ducha. Charismata jsou prý chutí živé vody! Pavel ale říká:

- ◆ *...A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu“. (1 Korintským 12:31)*

Poté zahájí nádhernou 13. kapitolu 1. listu Korintským, ve které chválí nikoli dary Ducha, ale plody Ducha, a to se zvláštním důrazem na lásku. Prostě řečeno, živá voda Ducha má příchut' po ovoci. Kde je Duch přítomen jako proud živé vody, tam věřící pozná Jeho pří-

tomnost díky aromatické chuti, kterou má „*lásky, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání*“. (Ga 5:22-23) Plody Ducha jsou skutečnými znaky přítomnosti Ducha v nás a měli by být žádané a ceněné mnohem více než dary Ducha, byť jsou jakkoli užitečné.

Slova našeho Pána nás také vyzývají ke střízlivému posouzení, zda znaky přítomnosti Ducha lze nalézt i v našem vlastním životě. Je pravda, že pozůstatky hříchu činí veškeré naše důkazy Boží milosti nedokonalé a ubírají na líbeznosti i toho nejdůvěrnějšího vztahu s Bohem. Přesto, vidíme u sebe významné důkazy toho, že Boží zákon nám byl vepsán do srdce? Zažíváme společenství s Bohem? Známe Boha? Jsou plody Ducha součástí toho, co jako křesťané zažíváme? Působí v nás Duch jako proud živé vody a přináší ovoce spojené se zdravým, pulzujícím křesťanským životem?

Požehnání Nové smlouvy jdou spolu ruku v ruce. A to znamená, že pokud se v našem životě nalézají důkazy o působení Ducha, potom můžeme plným právem věřit, že vlastněme požehnání z Kristovy smrti, totiž odpuštění hříchů. Pokud však tato požehnání v našem životě chybějí, možná chybí i sám Duch. To je ale životně důležitá otázka, neboť

- ◆ *kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho (Ř 8:9, CEP)*

a jedinou odpovídající vyhlídkou pro den soudu jsou slova Pána:

- ◆ *Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti. (Mt 7:23, CEP)*
- ◆ *Proto se „tím více snažte upevňovat své povolání a vyvolení. (2Pt 1:10, CEP)*

Když ve svém životě uvidíme hojnost plodů Ducha, potom si můžeme být jisti, že On v nás vskutku působí jako proud živé vody.

– Robert P. Martin, Ph.D. –
pastor reformovaného baptistického sboru Emmanuel v Seattlu

LIDÉ KNIHY

Dříve, než se začnete do dalšího příspěvku, přečtěte si, prosím, Nehemjáše 7:72 - 8:18. Pokuste se představit si situaci, kterou nám představuje osmá kapitola Nehemjáše. Jsme ve městě Jeruzalémě a je tiší, sedmý měsíc náboženského roku (odpovídající našemu září - říjnu), roku 444 před Kristem. Židé z celého Judska přicestovali na velké shromáždění v obnoveném hlavním městě. Na rozsáhlém náměstí u Vodní brány na východní straně města bylo vztyčeno dřevěné lešení. Kněz Ezdráš, který odešel z veřejného života před nějakými třinácti lety, vstupuje na pódium a v rukou má svitek. Zahazuje setkání chválou Boha. Jak Ezdrášovy oči sledují zástup, vidí všude ruce pozvednuté k nebi a slyší sjednocené hlasy lidí, které volají: „Amen! Amen!“ Zanedlouho shromáždění klečí s tvářemi skloněnými k zemi. Ezdráš otevírá knihu a začíná číst. Čtení bez přerušení pokračuje od úsvitu až do poledne. Nikdo si nestěžuje! Horlivě se snaží zachytit každé slovo z knězových rtů. O tomto setkání se bude mluvit ještě mnoho let!

Naslouchání knize (7:72-8:12)

Ve chvíli, kdy byly základy Jeruzaléma znovu položeny a jeho hradby byly zbudovány, nastal čas, aby byl národ sám znovu postaven na pevný základ Božího slova. Dvě úzce spjaté události, dokončení hradeb a čtení Zákona, se staly v rozmezí několika dní (srovnej 6:15 s 8:2; elúl byl šestý měsíc a tiší sedmý). Den popsáný v Nehemjáši 8 se „měl stát přelomem. Od teď budou Židé především „lidem knihy“. ¹ Tak i dnes jsme silní nebo slabí podle toho, jak moc se držíme bezchybného slova Božího. Byli to spíše řadoví občané než představitelé národa, kdo naléhal na Ezdráše, „aby přinesl knihu Mojžíšova zákona“ (8:1). Tato upřímná prosba byla bezpochyby výsledkem Ezdrášova mnohaletého věrného a vytrvalého vyučování, neboť „Ezdráš bádá s upří-

ným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho a vyučoval v Izraeli nařízením a právům“ (Ezdráš 7:10).

Příkladem tohoto pevného zakotvení v Božím slově byly zbožné životy Ezdráše a Nehemjáše. Sklon lidí k naslouchání Božímu zákonu má možná také spojitost s odmítnutím kněží, kteří „hledali svůj rodokmen v seznamu rodů, ale marně“ (7:64). Vyloučení těchto mužů zvýraznilo Boží požadavek svatosti, která je předpokladem uctívání a služby. Židé pocítovali potřebu vědět, co po nich Bůh požaduje, a takovou znalost mohli získat pouze z „Mojžíšova zákona, který vydal Hospodin Izraeli“ (8:1).

A tak Ezdráš vyšel z pozadí a stal se znovu středem pozornosti, když „stál na dřevěném lešení, které k tomu účelu zhotovili“, spolu s třinácti pomocníky (8:4). Možná že se tito muži střídali spolu s Ezdrášem ve čtení „knihy Zákona“. Smyslem toho, že tito Levité podporovali Ezdráše (8:4,7), bylo dát najevo, že ti, kteří mají v národě moc, se sami podvolují zákonu Božímu. „Nepřinesl ... žádné nové prohlášení, ale základní články víry ... ty byly podepřeny božskou autoritou.“² Když se zdá, že naše církve má tak malý dopad na neobrácené lidi, zatímco nedaleký charismatický sbor je plný každou neděli, ocitáme se tváří v tvář pokušení pozměnit naše poselství nebo přizpůsobit naše metody tak, abychom lidi přitáhli. Poselství (Boží slovo) a metoda (šíření Božího slova pomocí kristocentrického kázání a Boha oslavující evangelizace) jsou ustanoveny Bohem, a proto přinesou duchovní ovoce.

Kněz Ezdráš četl Písma „[nahlas – NIV] od svítání až do poledne mužům i ženám“ (8:3). Boží slovo je příliš důležité na to, aby bylo čteno nebo kázáno apaticky nebo mumlavým hlasem, takže lidé musí napínat uši, aby slyšeli. Z toho, jak Ezdráš knihu zákona četl, se můžeme poučit stejně jako z místa, které si pro čtení zvolil. Shromáždění se sešlo před „Vodní branou“ (8:1). Aby lidé slyšeli Boží slovo, musí být přinese-

40 ZÁPAS O DUŠI

no tam, kde jsou. Dostali jsme tento úkol: „*Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření*“ (Marek 16:15). Nemáme tedy čekat, až svět přijde k nám. Když jdeme, pro povzbuzení nám v uších zní Boží zaslíbení, například Izajáš 55:10-11!

1. Lidé poslouchali pospolu

Shromáždili se jako národ – „*Všechnen lid se shromáždil*“ (8:1) – a jako rodiny – „*shromáždění mužů i žen, [KRAL] i všech, kteří byli schopni rozumět*“ (8:2). Společnost jako celek těžší z toho, že je Boží slovo ctěno národem a rodinami, které jej tvoří. Moudrý Šalomoun, třetí král Izraele, poznamenal: „*Spravedlnost vyvyšuje pronárody, kdežto hřích je národům pro potupu*“ (Př 14:34). Naše vlastní země se víc a víc vzdaluje bibli a následkem toho ztratila mnoho ze své velikosti. Nárůst zločinu, dokonce i mezi dětmi, a úpadek morálky, jsou příklady potupy, kterou hřích národu přináší. V takovém ovzduší bychom měli brát vážně Pavlovu výzvu k modlitbám „*za vládce a za všechny, kteří mají v rukou moc*“ (1Tm 2:1-2).

Je nutné, obzvláště ve dnech, kdy špatnost bují, abychom vychovávali děti „*v kázni a napomenutích našeho Pána*“ (Ef 6:4). Děti byly významnou částí tohoto pamětihodného setkání (8:2). Neměli bychom podceňovat duchovní vnímání dětí. V bibli (např. Jósijáš, 2K 22-23) a v dějinách je mnoho příkladů obrácených dětí. Vypadá to tak, že Isaac Watts, známý skladatel duchovních písní, byl obrácen ve velmi nízkém věku.³

2. Poslouchali svorně

V prvním verši čteme: „*Všechnen lid se shromáždil jednomyslně na prostranství před Vodní branou...*“ Tato slova připomínají slova z Ezdráš 3:1, kde čteme o Židech, kteří se shromáždili „*jednomyslně do Jeruzaléma*“ sedmého měsíce (jde o stejný měsíc jako u shromáždění v Nehemjáši 8) roku 537 před Kristem, aby položili základní kámen chrámu. Ezdráš byl v čele obou

sněmů. Jejich národní identita byla posílena, když se spojili, aby jako jeden muž naslouchali Božímu zákonu. Opravdová křesťanská jednota není založena na subjektivních zážitcích, ale na objektivní pravdě Božího slova.

3. Poslouchali pozorně

Nehemjáš dvakrát v osmé kapitole zmiňuje pozornost posluchačů. Židé poslouchali první den od „*svítání až do poledne*“ (8:3) a o dva týdny později o slavnosti stánků (který začal patnáctého dne sedmého měsíce) „*den co den, od prvního až do posledního dne*“ (8:18). „*Od prvního až do posledního dne*“ pokrývá sedm dní. Měli nenasytanou touhu po Písmu. Jsme stejně tak zapálení, kdykoliv máme možnost naslouchat Božímu slovu? Dáváme během kázání našim myšlenkám volnost, místo abychom ukáznili naši mysl k soustředění?

Ve třináctém verši čteme, že „*představitelé rodů ze všeho lidu, kněží a levité*“ se ujali vedení v naslouchání slovům Zákona. Otcové v rodinách a duchovní vedoucí v církvi by svým příkladem měli vštěpovat dychtivost po bibli a kázání.

4. Poslouchali uctivě

Modlitba a chvála namířená k „*Bohu velikému*“ (8:6) připravily srdce Židů k přijetí Božího slova. Než začal Ezdráš číst Zákon, dovolával se pro přítomné Božího požehnání. Reagovali horlivě sborovým „*Amen, amen*“. To znamená: „*Ano, Hospodine, kéž je to tak*“. Nadšení věřící pozvedli své ruce k nebi na znamení své naprosté závislosti na Božím slitování. „*Padli na kolena a kláněli se Hospodinu tváří až k zemi*“, a tak vyjádřili svou pokoru v přítomnosti všemocného Boha (8:6)

5. Poslouchali rozumně

Ze sedmého a osmého verše je jasné, že reakce Židů na čtení Zákona nebyla pouhým vzplanutím masové hysterie, ale byla spíše odpovědí na jeho poselství. Při svém pohybu mezi lidmi druhá skupina levitů pečlivě vysvětlovala Boží slovo, aby „*lid rozuměl*

tomu, co četli“ (8:8). Možná, že se velké shromáždění rozdělilo na menší skupiny. Bible není kouzelným elixírem, který nás zázračně promění ve světce, aniž bychom pochopili její pravdy. Učení bible můžeme uvést ve skutečnost pouze tehdy, pokud porozumíme tomu, co po nás toto učení žádá. Zmínění levité poskytují vynikající vzor pro všechny, kteří jsou zapojeni do jakéhokoli druhu náboženské výchovy. Výsledkem tohoto rozumového poslouchání Zákona byl zármutek, protože nebyli poslušní. Po něm následovala radost, jakmile „porozuměli slovům, která jim byla zvěstována“ (8:12). Dalším důsledkem byla ochota změnit své chybné jednání (8:13-18). Posloucháme i my Boží slovo bez odkladů?

Ukázka z knihy autora Stana Everse „Velkolepé dílo“ – komentář k biblickým knihám Ezdráš a Nehemjáš, 216 stran

Čtivý komentář k biblickým knihám Ezdráš a Nehemjáš. Mocně promlouvá do situace nově vznikajících sborů. Vyzývá a prakticky vede k duchovní obnově církve. Knihy Ezdráše a Nehemjáše přinášejí pokračování příběhu Božího lidu v době po babylónském zajetí. Historické události, které zaznamenávají, jsou pro nás důležité, protože jsou součástí Božího plánu přípravy na příchod Spasitele a zachování Jeho lidu k ustavení Kristova království.

V době jásavého uctívání zaměřeného na prožitky a na zábavně orientovanou evangelizaci směřují knihy Ezdráše a Nehemjáše naše myšlenky ke svatému Bohu, který od svého lidu vyžaduje uctívou bohoslužbu a věrnost bez kompromisů. Kromě toho nás tito dva autoři volají zpět k obnovené poslušnosti Božího Slova, k novému rozpoznání síly modlitby a k tomu, abychom se cele odevzdali práci na Božím díle ve společenství Božího lidu.

Poutníkova četba, tel.: 472 741 623

Internet: www.poutnikovacetba.cz

e-mail: poutnik@poutnikovacetba.cz

DOBŘE RÁNO, DUCHU SVATÝ

Počátkem devadesátých let napsal známý americký kazatel Benny Hinn knihu, která se rázem stala světovým bestsellerem. Neradoval se však dlouho. Jeho knihu podrobil nemilosrdné recenzi Hank Hanegraaff, prezident Christian Research Institut, což je křesťanský apologetický ústav, jehož se obávají snad všichni američtí heretici. Následkem kritiky v roce 1993 Hinn činí veřejné pokání, knihu stahuje a předkládá ji veřejnosti v podobě, jejíž recenzi nyní předkládám. Recenzi pro přehlednost člením na část autobiografickou a teologickou.

Autobiografie

Benny Hinn se narodil 3. prosince 1952 v Izraeli. Jeho matka, členka řecko-pravoslavné církve, se dle Hinnova svědectví před jeho narozením zavázala, že pokud porodí syna, odevzdá jej Bohu. V dětství Hinn vyrůstal jako římský katolík, intenzivně se modlil Zdravas Maria, Krédo, Modlitbu Páně a další předepsané modlitby. Údajně si také osvojil znalost hebrejštiny, ve které se později na katolické Škole bratří učil Starý zákon. Ačkoliv se obrátil až v roce 1972, již jako jedenáctiletý školák měl několik vidění, ve kterých k němu Bůh mluvil, a které dodnes považuje za relevantní.

Viděl jsem Ježíše, jak vchází do mého pokoje. Měl na sobě šat bělejší než ta nejčistší bílá a přes něj sytý červený plášť. Viděl jsem jeho vlasy. Díval jsem se mu do očí. Viděl jsem rány po hřebech na jeho rukou. Viděl jsem ho do nejmenších podrobností. Rád bych znovu upozornil, že v té době jsem Ježíše ještě neznal“... (str. 28-29).

Po šestidenní válce se rodina Hinnových rozhodla emigrovat do Belgie, avšak po rozmluvě s kanadským velvyslancem se Hinnovi nakonec stěhují do Toronta. Benny se zde seznamuje s chlapcem, který mu svědčí o znovu-

42 ZÁPAS O DUŠI

zrození. V ničem mu však nepřipomíná řádové sestry a jeho učení i slovník jsou Bennymu cizí, a proto se chlapci vyhýbá. V Torontu má v roce 1972 Hinn další důležitý sen, ve kterém se ocitá na cestě do pekla, kde potkává Božího anděla a poté cítí povolání do služby evangelisty:

...Zdalo se mi, že jdu dolů po dlouhém, temném schodišti... vedlo do hluboké, bezedné propasti. Byl jsem oblečen jako trestanec a připoután řetězem k vězni před sebou a za sebou. Na rukou i na nohou jsem měl okovy. A kam až jsem dohlédl, táhla se přede mnou i za mnou nekonečná řada zajatců... Náhle však, kde se vzal, tu se vzal, se v chodbě objevil Boží anděl... Pak mi pohlédl do očí a zavolal mě jménem... V tu chvíli mi z rukou i z nohou spadla železa. Už jsem nebyl připoután ke svým spoluvězňům. Anděl mě rychle provedl jakýmsi otevřenými dveřmi, a sotva jsem vkročil do světla, vzal mě za ruku a postavil mě na ulici Dona Millse... (str. 34-35)

Krátce po tomto snu byl Hinn pozván na křesťanskou skupinku, kde se jeho spolužáci modlili v cizích, pro něho nesrozumitelných jazycích. Byl tím velmi zmaten, ale vybavovala se mu stále věta, kterou mu křesťané říkali: „Ty se musíš setkat s Ježíšem“. To mu však připadalo falešné, vždyť Ježíše znal. Nepřipadal si ani hříšný, vždyť jako katolík své hříchy denně vyznával. Přesto cítil silnou duchovní atmosféru, na kterou reagoval tím, že bez své vůle zavolal zpět toho Ježíše, který se mu zjevil již v dětství.

V tu chvíli jsem však zavřel oči a vyslovil čtyři slova, která navždy změnila můj život. „Pane Ježíši, vrať se“, řekl jsem nahlas. Nevěděl jsem proč to vlastně říkám, ale víc jsem nedokázal. Opakoval jsem ta slova znovu a znovu: „Pane Ježíši, vrať se. Pane Ježíši, vrať se...“ jakmile jsem tu větu vyslovil, cosi jsem pocítil – vrátil se mi onen zážitek

z doby, kdy mi bylo jedenáct let... Cítil jsem se naprosto čistý, bez hříchu. (str. 36)

Tak vlastně Hinn prožil velmi neortodoxní obrácení. Jeho setkání s Ježíšem neznamenalo obrat od hříchu ke spravedlnosti nebo od tmy ke světlu, nedošlo k pokání či vyznání vin. Jednalo se pouze o zpřítomnění zkušenosti z dětství, která byla doprovázena stejnou emoční aktivitou a stejnou vizí, která mu zprostředkovala pocit bezhříšnosti a utvrdila jej v pravdivosti jeho víry. Po této zkušenosti se Hinn modlil, aby tento Ježíš vešel do jeho srdce a záhy se připojil k charizmatickému hnutí „Jesus Movement“, jehož skupina se scházela v katedrále sv. Pavla v centru Toronta. Zde učinil i veřejné pokání s vyznáním hříchů. Od této chvíle mívá Hinn vidění, kdy vidí sám sebe, jak je ostříhán a v obleku káže zástupům lidí.

Osobní víra však mladému Bennymu činila doma velké potíže. Je kárán z porušení tradice a z hanobení dobrého jména rodu, neboť jeho otec byl údajně starostou v Jaffě. Jde to až tak daleko, že jej otec objednává k psychiatrovi. V roce 1973 si Hinna všiml mladý metodistický kazatel Jim Poynter, který jej pozval na cestu do Pittsburgu, aby navštívili shromáždění Kathryn Kuhlmanové. Když spolu čekali v mrazivém ránu před kostelem na shromáždění, Benny se jako vždy při působení Ducha roztrásl po celém těle. Následná bohoslužba pak navždy udala směr Hinnovy služby:

Zvedl jsem hlavu a spatřil jsem, jak Kathryn skryla obličej v dlaních a dala se do pláče. Vzlykala a vzlykala tak hlasitě, až všechno strnulo. Hudba přestala hrát, pořadatelé zůstali stát na místě... Trvalo to asi dvě minuty. Pak zvedla hlavu... v té chvíli na ní byla náhle znát smělost, jakou jsem ještě u nikoho neviděl. Napřáhla prst před sebe a to gesto bylo plné nesmírné moci a citu – až bolesti. Kdyby tam byl stál sám sám ďábel, byla by ho lehkým dotykem

odhodila stranou. Byla to neuvěřitelně silná chvíle. „Prosím vás“, řekla s bolestnou naléhavostí v hlase, „prosím vás, nezarmucujte Ducha svatého“. (str. 15-16)

Hinn byl těmito slovy velmi zasažen a ke konci shromáždění uviděl kolem Kuhlmanové jemnou mlhu, skrze kterou zářila její tvář jako světlo. Když dorazil domů, cítil se nesmírně unaven, avšak měl intenzivní pocit, že ho někdo tahá z postele na kolena a on tušil, že je to Duch svatý. Poprvé v životě se proto Ducha – ačkoliv pochyboval, zda je to správné – rozhodl oslovit. Ihned, jako vždy při podobných příležitostech, obdržel elektrickou ránu a jeho tělo se rozechvělo stejně jako když čekal v Pittsburgu před kostelem. Ráno, hned poté co se probudil, opět Ducha svatého oslovil: „Dobré ráno, Duchu svatý“. Po dalším oslovení se opakovaly i elektrické pocity. Od té doby Hinn modlitbu k Duchu svatému považuje za důležitější než modlitbu v jazycích:

Jakmile jsem řekl „Dobré ráno, Duchu svatý“, viděl jsem, že je v pokoji se mnou... To o čem hovořím, je něco víc než mluvení jazyky. Ano, i já jsem mluvil nebeskou řečí, avšak toto bylo něco daleko krásnějšího.“ (str. 20)

Hinn se proto k Duchu svatému začal modlit i před každým čtením bible, a ta pro něho získala zcela nový rozměr.

Silnou duchovní přítomnost okolo Hinna dosvědčovali i jiní. Mnohokrát se prý stalo, že Hinna přišel navštívit někdo z jeho známých a v jeho přítomnosti se silně rozplakal. Jindy Benny potkal svoji matku, která myla schody, a jeho přítomnost jí odhodila dozadu a přitiskla ke zdi. Hinn svědčí, že lidé v jeho přítomnosti mnohdy netušili, co se s nimi děje. On se proto modlil:

„To co chci, je přesně to, co mám teď,“ říkal jsem Pánu. „Ať je to co je, hlavně ať to neskončí“ (str. 46).

Krátce poté byl Hinn dle svého svědectví za kazatelnu uzdraven ze své koktavosti a začal sloužit slovem.

Teologie

Až potud bychom mohli citovat Hinnovu autobiografii z jeho knihy „Dobré ráno, Duchu svatý“. Pokud se chceme zamyslet nad věroučným obsahem, musíme mít na zřeteli, že v letech 1992-1993 učinil Hinn pokání a odvolal některé doktríny hnutí Víry, kterých byla kniha plná. Součástí pokání bylo, že vymazal i některé ze svých magnetofonových nahrávek a učinil reedici své knihy „Dobré ráno, Duchu svatý“. Podle vydavatele Thomase Nelsona však nešlo o změnu teologie, nýbrž o její pročištění. Hinn vypustil věty o Kristově satanské přirozenosti, jeho duchovní smrti a znovuzrození atd. Rovněž popřel, že existuje devět osob Boží Trojice, resp., že každá z nich má vlastní tělo, duši a ducha. Ačkoliv kniha není teologickým pojednáním o autorově teologii si můžeme učinit názor, vybočíme-li z jeho chronologického rámce a jeho poselství rozdělíme tematicky.

Christologie

Kristus v NZ svědčí sám o sobě:

- ◆ *Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. (Jan 14:6)*
- ◆ *Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal. (Jan 6:44)*

V Hinnově teologii se však člověk musí nejprve obrátit na Ducha svatého:

Kdo tedy chce poznat Ježíše, musí se obrátit na Ducha svatého. Ježíš sám to řekl a On věděl, o čem mluvím (str. 64).

Sám Ježíš by byl bez Ducha svatého naprosto bezmocný. Vždyť je bytostí vyrostlou z Duchem svatým stvořeného sítě a bez Ducha by byl zůstal obyčejným člověkem, jehož krev neměla vykupující moc. Kristus je dodnes na Duchu svatém zcela závislý: „Duch svatý vytvořil to semínko a umístil ho do Mariina těla... Když Ježíš chodil po zemi, nebyl nic víc než dokonalý člověk. Neměl nadpřirozené poznání bez hlasu Ducha svatého... Kdyby byl

44 ZÁPAS O DUŠI

nenabídl sám sebe skrze Ducha, nebyl by býval přijatelný pro Boha Otce... kdyby byl nenabídl sám sebe skrze Ducha svatého, jeho krev by nebyla zůstala čistá a bez poskvrny... A byl na Duchu závislý i v tom, aby Ho osvobodil ze spárů smrti..." (str. 128-129)

O semeni, z něhož má vzejít Mesiáš, se sice mluví v Gn 3,15, ale jako o semeni ženy, nikoliv Ducha svatého. Bible na tomto místě tedy mluví o semeni lidském, od něhož se odvíjí Kristova lidská přirozenost. Jde o reprodukci již jednou stvořeného, a proto se o Kristu mluví jako o prvorozeném z bratří. Navíc semeno je v celé stvořené říši i v bibli vždy produktem mužským, a už náznak ženského původu semene Mesiáše, jak je psáno v Gn 3,15, dává na srozuměnou, že Kristovo početí bude ze strany otce nadpřirozené a – v retrospektivním pohledu kánonu – duchovní. Není totiž možné, aby Kristovo fyzické semě pocházelo z Ducha, neboť „duch těla a kostí nemá“ (Lk 24,39), a k tomu, aby Mesiáš mohl přinést oběť za člověka, musel zdědit své lidství z lidského pokolení:

◆ *Protože sourozence spojuje krev a tělo, i on se stal jedním z nich, aby svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž ďábla (Žd 2,14)*

Původce lidského pokolení Adam má taktéž svůj fyzický původ z prachu země a nikoliv z Ducha.

Nelze si dělat patent na výklad toho, co zůstane po celou dobu církve tajemstvím. Je však nutno odmítnout, že by semeno Páně bylo stvořeno „extra somatis“ (mimo lidské tělo) a poté dodatečně vloženo do života Marie. Jedná se o neomluvitelnou herezi, popírající Ježíše Krista příslého v lidském těle. Navíc, pokud by Duch svatý měl skutečně tělo – jak tvrdí Hinn – muselo by, dle biblické interpretace, kde se mluví o „početí“ Krista z Ducha svatého a nikoliv vložení stvořeného semene – dojít k fyzickému aktu Ducha a Marie a vzhledem k tomu, že Marie byla za-

snoubena, i k cizoložství z Boží strany. Boží Syn, ten svatý, bez poskvrny a vrásky, jenž jako jediný z lidí nebyl počat v hříchu, by se stal bastardem.

Pneumatologie

Dalo by se říci, že stěžejní místo v Hinnově učení zaujímá Duch svatý. Autor vždy sice neopomene dodat, že cílem Ducha svatého je vyvýšit Krista, přesto tou

nejkrásnější, nejdrahocennější, nejmilejší bytostí na zemi je Duch svatý. Tento Duch má také vlastní tělo a duši. Co však Duch svatý? Má také mysl vůli a city? Má tělo? Jistěže má. Toto je téma, o němž se většina kazatelů bojí mluvit, ale já jsem se s Duchem svatým osobně setkal (str. 83).

Možná i proto:

prvním, s kým se Adam setkal, když otevřel oči, byl Duch svatý“ (str. 68).

A byl to rovněž pouze hlas Ducha svatého, kterého slyšeli proroci:

Hlas, který slyšeli proroci, byl hlas Ducha – nikoli hlas Otce nebo Syna“ (str. 69).

Hinn je proto schopen určit i lokalitu, kde se právě tělo Ducha svatého nachází:

Vnímám jsem ho tak živě, že jsem mimoděk obrátil obličej nalevo a zeptal se: „Duchu Boží, proč pláčeš?“ (str. 142)

a možná i proto Duch svatý

může zjevit sám sebe v podobě jakou měl Ježíš, když chodil po zemi (str. 86).

Tak se vlastně teoreticky můžeme setkat se dvěma fyzickými osobami Božími, Ježíšem a zhmotnělým Duchem svatým.

Hinnův vztah k Duchu svatému je zcela intimní. Při oslovení osoby Ducha autor pociťuje elektrickou energii, lidé v jeho okolí padají. Jeho oslovení Ducha je podobné oslovení dobrého přítele. Jindy je to naopak, Duch svatý se familiárně projevuje, tahá Hinna z postele nebo za ruku a dožaduje se jeho přítomnosti:

Už, už jsem se chystal jít, když v tom jsem ucítil, jako by mě někdo vzal za ruku a řekl: Ještě pět minut. jenom pět minut.“ Duch svatý toužil po společenství se mnou“ (str. 59).

Stačí jen, aby se o tomto Duchu Hinn na svých shromážděních zmínil a dějí se podivuhodné věci:

Když mluvím o Duchu svatém, jsou má slova provázena neobvyklým pomazáním. Vždycky. Boží přítomnost se projevuje neuvěřitelným způsobem – hodně odlišným od jiných příležitostí“ (str. 103).

Hinn zjistil, že je chybné následovat Ježíše, k následování je nám dán Duch svatý, a proto nám ústy Krista sděluje:

Teď už nemůžete následovat Mě.

Já odcházím, ale posílám Vám Ducha svatého. Toho následujte. Proč tedy vlastně říkáme: „Následuj Ježíše!“, když jediný vůdce, kterého máme, je Duch svatý?“ (str. 75).

A není to vlastně ani Otec ani Syn, kdo na zemi vládne, nýbrž Duch svatý:

On je náš velitel, vládce, či vedoucí – ale laskavý a milující. Tak jako dával instrukce apoštolům... Pamatuj, od té doby, co se Kristus vrátil do nebe, řídí Duch svatý jeho dílo na zemi (Str. 79).

Přesto že Duch svatý je patrně nejdůležitější osobou Trojice, musí jej Bůh před lidmi zvlášť ochraňovat:

... jako by byl zvlášť ochraňován.

Proč? Možná proto, že Otec ví, jak něžný Duch svatý je. Skoro jako by říkal: „Jestliže ublížíte jemu, nikdy vám neodpustím. Proč Kristus tak chrání Ducha svatého...“ (str. 145).

Hinnovi jeho neortodoxní vztah k Duchu otevírá cestu i k nejvyšším představitelům všeobecné církve:

Když jsem jel do Vatikánu v Římě, abych se setkal s papežem, myslel jsem si, že budu nervózní. Nic takového se však nestalo, neboť jsem byl příliš plný toho, o kom jsem chtěl mluvit. A z představitelů církve jsem vycítil hlad po věcech Ducha.“ (str. 113).

Modlitba k Duchu svatému

Hinn chce být patrně biblický a k Duchu svatému se proto nemodlí.

Ještě nikdy jsem se nemodlí k Duchu svatému. Víte, co znamená slovo modlitba? Znamená prosbu (str. 135).

Uvádí, že prosbou je pouze žádost o nějaký dar, nikoliv prosba o pomoc přijít k Bohu. Avšak na stejné straně uvádí jako relevantní předmět prosby „tělesný problém, který tě trápí celá léta“. Nicméně i v tomto svém výkladu modlitby zastává odlišný pohled od apoštola Pavla, který prosbu považovat za druh modlitby:

◆ *ať se konají modlitby prosebné, přímlyvné i děkovné...*
(1 Timoteovi 2, 1 P).

Přestože tedy Hinn modlitbu k Duchu zpochybňuje, zhusta ji provozuje:

Tvou denní modlitbou (sic!) by však mělo být: „požehnaný Duchu svatý, prosím, pomoz mi, abych tě dnes nezarmoutil“ (str. 148).

Nebylo by na čase, aby ses obrátil k Duchu svatému a řekl Mu: „Duchu svatý, ty jsi můj pomocník. Potřebuji tě. Prosím tě, pomoz mi teď“ (str. 135).

Neobejdeš se bez prosby: „Duchu svatý pomáhej mi“ (str. 150).

Hinnovo společenství s Duchem je natolik intenzivní, že se od něho dozvídá i historické věci, které v Písmu pouhou četbou či studiem nelze nalézt. Např. zjistil, že apoštolé po dni letnic praktikovali modlitbu, o které se z bible nic nedozvíme:

Od té doby se Petr a Jan modlili:

„Milovaný Duchu svatý...“ (str. 61).

Rovněž

Petr i Filip s ním mluvili a Kristus zrovna tak (str. 64).

Na základě těchto axiomů jsme na mnoha stránkách knihy vybízení oslovit Ducha svatého, neboť Hinn si život křesťana bez modlitby k Duchu vůbec nedokáže představit a je pro něho zcela nemožné naplnit Boží přikázání, vedle něhož řadí i tělesnou lásku k Bohu:

46 ZÁPAS O DUŠI

Jsem si jist, že tvým největším přáním je milovat Boha celým svým duchem, duší a tělem. Avšak ať je tvá touha jakkoliv silná, je pro tebe naprosto nemožné dosáhnout tohoto cíle sám. Neobejdeš se bez prosby: „Duchu svatý, pomáhej mi“ (str. 150)

Avšak nezoufejme, řešení je zcela jednoduché:

Stačí jen tomu velkému pomocníku říci: „Pomoz mi!“ Tehdy se tě Duch Boží dotkne a doslova ti pomůže vztáhnout ruku a přijmout, co pro tebe Bůh má připraveno“ (str. 136). Duch svatý je právě teď na zemi. Vlastně víc než to – právě teď trpělivě čeká na tvé pozvání. Stačí jen říci, ba i jen zašeptat: „Duchu svatý, prosím, pomoz mi!“ (str. 140).

On jen čeká, kdy s tebou bude moci vstoupit do vztahu, který navždycky změní tvůj život, avšak je na tobě, abys přišel s pozváním. Až zítra vyjde slunce, bude toužit po tom, aby slyšel tvoje slova: „Dobré ráno, Duchu svatý“ (str. 166).

Antropologie

Autorova antropologie je stejná jako u většiny metafyzických kultů. Podstatu člověka podle Hinna tvoří lidský duch, který jaksí dočasně žije ve schránce lidského těla, která, jak se zdá, není pro identitu člověka nikterak důležitá.

Co ze mne dělá lidskou bytost? Je to mé fyzické tělo? Nemyslím. Jistě jste už někdy byli na pohřbu a viděli zemřelého v rakvi. Hleděli jste na lidskou bytost? Ne! Pouze na lidské tělo... (str. 55).

Jestliže tělo je pro lidskou identitu podružné, čím je tedy identita člověka tvořena? Autor svůj pohled na lidské ego rozvádí následovně.

Lidé, kteří mě vidí kázat, se nedívají na Bennyho Hinna. Vidí pouze mé tělo. Já jsem uvnitř svého těla. To, na čem záleží, je uvnitř. Duch svatý je zcela osobní, živá bytost jako my... Duch svatý je Duch Boha Otce a Boha Syna“ (str. 55).

Následná provázanost autorova pojetí lidské antropologie s Trojičním učním není asi náhodná. Je-li Hinnův postřeh o Trojici viděn v kontextu jeho antropologie, ba co víc, slouží jako nástroj k jejímu pochopení, je nasnadě položit si otázku. Tvoří-li naši identitu duch a na těle nezáleží, neboť náš duch leží uvnitř, je tomu stejně v Trojici? Je Duch tím, na čem v Trojici nejvíce záleží, zatímco na Slovu, jež se stalo tělem a jež za nás bylo obětováno, nikoliv? Snad jen na okraj. Je člověk skutečně duch?

◆ *Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně. (L 24,39)*

Trojiční učení

Hinnovo trojiční učení je jasně a jednoduše definováno. Bůh jsou tři osoby o třech úlohách, které spolu komunikují. Otec vydává příkazy, Syn je plní a Duch svatý uvádí ve skutek:

...Pán Ježíš je ten, kdo slouží, Otec ten, kdo působí, a Duch ten, kdo má na starosti viditelné projevy (str. 134).

Hinn proto mluví o Trojici jako o týmu (str. 136), jehož práci popisuje takto:

A nyní, pokud chceš, představ si Boha Otce sedícího na trůnu v nebesích a Ježíše, jak chodí po zemi, uzdravuje nemocné a dělá zázraky. A co Duch svatý! Ten tvoří spojující linku mezi nimi dvěma. Otec třeba zvedne telefon (jako by nějaký potřeboval!) a řekne: „Duchu svatý!“ Duch svatý zvedne sluchátko a odpoví: „Ano?“ „Rád bych, abys zavedl Ježíše na poušť“, říká Otec. „Pošlu tam ďábla, aby ho pokoušel“. „Ano“, odpoví Duch a spěchá za Kristem. „Pojď, prosím, se mnou, řekne Mu... Nebo si představ tohle: Ježíš jde kolem jednoho nemocného. Otec zvedne telefon a říká: „Duch svatý? Zastav, prosím Tě, Ježíše. Řekni mu, ať zůstane stát.“ „Ano“, odpoví Duch svatý. A Ježíšovi řekne:

„Zůstaň, prosím Tě, stát.“ Pak znovu do sluchátka: „Otče, co má udělat?“ „Řekni mu, ať uzdraví toho nemocného“, odpovídá Otec. Ježíš okamžitě vloží na nemocného ruce a nemocný je zázračně uzdraven. (str. 128).

Jak je vidět, ani Syn ani Duch neznají předem vůli Otce, pokud jim ji „nezatelefonuje“ a krom Otce nejsou tedy ostatní osoby Trojice patrně vševědoucí. Hinnův popis vedoucího Trojičného týmu, Boha Otce, je odvozen doslovným výkladem částí Písma, kde se mluví o Božích očích, uších, nohou... a Hinn z nich odvozuje, že Bůh není transcendentní, není „jen“ Duchem, nýbrž je lokalizován svým tělem:

Kdyby Bůh zjevoval sám sebe pouze jako neviditelného ducha, jak by bylo možné, že Adam s Evou slyšeli jeho kroky?

Nejenže se nikde v Písmu nedočteme, že Adam slyšel kroky, nýbrž hlas (i v anglickém překladu krále Jakuba, z kterého Hinn patrně vycházel, se dočteme: „*And they heard the voice of the LORD God walking in the garden... Gn 3,8*“), ani to by nemohlo být považováno za důkaz existence těla Otce. Při takto doslovném výkladu podoby Boží bychom v tomto výčtu antropomorfismů mohli pokračovat, či podobně odvodit, že Bůh má perutě nebo rohy, vždyť i s nimi je v Bibli popisován.

Co říci závěrem. Karel Havlíček Borovský jednou napsal:

Nechceš-li si ústa spálit, musíš mlčet nebo chválit.

Je to již určitý čas, kdy jsem Hinnovu knihu četl poprvé. Těsně před tím se v USA stala předmětem doličným, na základě jejíž kritiky Hinn učinil pokání. Nicméně ji autor v současné podobě šíří dál. Po vyjití knihy dokonce jedna americká apologetická služba (PFO – Personal Freedom Outreach) učinila investigativní výlet do Izraele, kde odhalila, že Hinnův otec nikdy nebyl starostou v Jaffě, že Hinn nemá izraelský původ a že v dětství nikdy netrpěl kok-

tavostí. Víím, že není lehké, když někdo člověku kácí podstavec, na kterém stávil svoji víru. Myslím, že redakce prokáže velkou odvahu, když tuto recenzi zveřejní. Často mi totiž křesťanští vůdci říkali, že je lépe lidem nezpochybňovat věci, na kterých jejich víra stojí, a vytrhávat tak plevel s obilím. Mojí odpovědí vždy bylo:

Jestli naše víra stojí na mylných věcech, co je to za víru a jak může obstát?

Každý, kdo podlehne pokušení svůj život jednorázově vylepšit a modlit se k Duchu, kterého zde Benny Hinn popisuje, by si měl uvědomit, že tento Duch má tělo, je stvořitelem Kristova semene, jehož samotného řídí, je odlišnou osobou Trojice a vlastní cestou ke Kristu. Bez něho by Kristus byl pouhý člověk, jehož krev nemá moc očistit od hříchu. Tento Duch tedy není Duchem Písma. Má-li tato zkušenost viditelné výsledky, které by šly vysvětlit tím, že Duch svatý pomíjí učení a slyší na vše, neobtěžoval bych se tuto recenzi vůbec psát. Nepsal bych ji ani v případě, že existuje nějaký univerzální a hodný mezináboženský Duch, kterého můžeme libovolně vzývat a který je v podstatě dobrý nebo alespoň neškodný. Zbývá však otázka, jestliže Duch Kristův učení neobchází a synkretický Duch neexistuje, kdo se tedy B. Hinnovi ozývá? A opravdu tolik stojíme o stejnou zkušenost?

– Aleš Franc, AC Brno –

Další zajímavé téma:

„Křesťanský spiritismus“ najdete na:

<http://mujweb.cz/www/apologet/knihy/Spiritismus.html>

Milovaní, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa. (1 Janův 4:1)

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek a
případné připomínky adresujte na
<zod@hcjb.cz> nebo:**

Distribuce CZ

HCJB – ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1,a
169 00 Praha 69 – Břevnov

Distribúcia SK

HCJB – ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:
ZOD – HCJB World Radio
Číslo účtu:
KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22
96538621/0100

Názov účtu:
HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko
Číslo účtu:
VUB Trenčín, Exp. Stará Turá
49134202/0200

WORLD
RADIO

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://www.reformace.cz>

**Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství
z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODy od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky**

**HCJB on-line vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
od 1. 4. 2003 každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duši, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Redaktoři Ing. Pavel a Klara Steigerovi, Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Tiskne PBtisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**